

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Četrtno Din 7-50, polletno Din 15—
celoletno Din 30—.

Sedaj so na vladi

Na Slovenskem bosta tekla med in mleko

Po dolgi in mučni borbi in spletkah so naši klerikalci končno splezali na ministrske stolčke. Najprej so skušali razdvojiti nacionalni blok, da bi v zvezi z radikalci dosegli vlado. Toda med radikalci jih je bila večina za Pašića, ki ni maral iti s klerikalci v kombinacijo, ter proti Jovanoviću, ki je bil za sestavo vlade s klerikalci. Tako se klerikalcem ni posrečilo pridobiti si radikalce in jih ločiti od samostojnih demokratov. Ko torej Jovanovićev poskus za sestavo nove vlade ni uspel, je dobil mandat Davidović, kateremu se je posrečila sestava iz srbijanskih demokratov, bosanskih muslimanov pod vodstvom dr. Spaha ter iz slovenskih klerikalcev. Te tri stranke nimajo večine v skupščini in je zato obstoj njihove vlade odvisen od srbijanskih zemljoradnikov in hrvatskih radičevcev.

Čudna je ta družba, ki je sedaj na vladi. Vse te stranke imajo med sabo v glavnem skupno le sovraštvo proti nacionalnemu bloku. Davidovičevi demokrati so za enotnost države in naroda, dočim so klerikalci, spahovci ter njihovi podporniki sicer federalisti, odnosno avtonomisti, toda vsak na svoj poseben način. Zlasti radičevci so znani po svojih zmešanih federalističnih in republikanskih pojmih.

Kako bo ta pisana družba, ki jo «Slovenec» imenuje vlado reda in pravice, mogla pametno in koristno delovati v vladi, je veliko vprašanje. Ali so klerikalci zatajili avtonomijo? Ali so radičevci zapustili misel svoje zmešane čovečanske republike in bodo podpirali novo vlado, ki bo pač morala biti monarchistična?

Verjetno je in se bo tudi izkazalo, da so klerikalci zavrgli vse krilatice, s katerimi so ob lanskih volitvah slepili nevedno in naivno ljudstvo ter dobili ogromno večino v Sloveniji. Vidovdanska ustava, katero so ves čas psovali, bo sedaj prav dobra. Avtonomija ni sedaj, ko so klerikalci pri tako zaželjenem krmilu, nič vredna.

Sedaj imajo v rokah moč, s katero že nesramno grozijo ljudem, ki so nasprotnega mišljenja in ki so odvisni od njih. V isti sapi «Slovenec» indirektno grozi s strahovladno in besediči o novi vladi reda in pravice. Jasno je, da vsak

berač svojo malho hvali, toda tako bedasto se hvali malokdo, kakor se znajo povzdigovati klerikalci. Mi pravimo samo: njihovo bodoče delovanje bo gotovo pokazalo praznoto njihove samohvale. Mi prav resno dvomimo, da bodo držali red, pravico in poštenje naši klerikalci, v katerih časopisju čitamo že nekaj tednov naravnost strahotna psovovanja, obrekovanja, laži in natolcevanja. Človek, ki psuje politične nasprotnike z judeži iskarijoti, vritepenci, nepridipravi, postopači in klativitezi, se pač ne more napihovati kot poštenjak. Takemu početju se pravi lopovstvo in tisti, ki lopovstvo zagovarjajo ali stojijo za njim, še niso bili apostoli, učitelji morale, ozioroma ljudje, katerim bi mogel poštenjak zaupati.

Da danes nimajo v vladi večine Davidovičevi demokrati, katerim poštenosti ni odrekati, bi Slovenija šele občutila klerikalno peto. Saj to peto že po-

znamo izpred vojne in med njo. Neusmiljeno ga udari, kdor ji ne parira. Za nas je prava sreča, da se Davidovičevi demokrati, kakor čujemo, odločno upirajo strahovladi, ki bi jo radi uvedli klerikalci v Sloveniji. No, in če se končno Slovenija le izroči popolnoma klerikalni peti, bodo tudi tisti, ki danes kljub temu, da niso klerikalci, še cincajo mevžasto sem in tja, ko berejo «Slovenca», uvideli zopet določno, kaj je klerikalizem. V tem pogledu bi bilo to prav dober nauk tudi za one, ki v bedastem neutemeljenem strahu za slovenstvo napol rijejo za klerikalci. Ko bi zavladali farovži, v katerih sede večinoma ljudje s plitko enostransko izobrazbo, posebno mlajši, ki so vzgojeni kot fanatični klerikalni agitatorji... Saj nam ni treba pripovedovati in postavljati vzglede Tirolsko, Špansko itd. Kakšna bi bila potem slovenska kultura, ki jo baš ti farovški gospodje danes brez vsake podlage povzdigujejo v deveta nebesa?

Mi v novo vlado, v kateri sede klerikalci, ne zaupamo prav nič in ničesar dobrega ne pričakujemo od nje.

Politični pregled

Politični dogodki so se zadnjih deset dni razvijali s čudovito brzino. Klerikalci, ki so hoteli na vsak način priti v vlado, so poskušali najprej doseči to v zvezi z radikalci. Zatajili so avtonomijo in brezpogojno priznali vidovdansko ustavo, samo da bi prišli na ministrske stolčke. Toda radikalna večina jih je odklonila. Vendar so dosegli svoj cilj. Mandat za sestavo vlade je nenadoma prejel vodja dosedanega opozicijskega bloka Davidović in tako smo dobili minulo nedeljo istotako nenadoma novo vlado.

kakršne še nikdar nismo imeli. Ta vlada je sestavljena iz Davidovičevih demokratov, iz bosanskih agov in begov pod vodstvom dr. Spaha in iz slovenskih klerikalcev. Ta družba je tako pisana in v svojih naziranjih tako različna, da ne more dolgo ostati skupaj. Poglejmo samo: Davidovičevi demokrati so za enotno državo in za vidovdansko ustavo, v verskem oziru kot vsi pravoslavni zelo svobodoumni, ne poznajo nikakega klerikalizma. Klerikalci so nedvomno še za avtonomijo, dasi jo sedaj zatajujejo, v verskem oziru pa so skrajno nestrpni; politično so klerikalci popolnoma in v vsakem oziru nezanesljivi in neodkritosrčni, kar so baš zadnje dni zopet po-

kazali, ko so iskali možnosti, da pridejo na vsak način v vlado. In bosanski age in begi? Ti so tudi verski, in sicer mohamedanski nestrpneži, ki sovražijo vse, kar ni mohamedansko, politično pa so ravno tako nezanesljivi in neodkriti kot klerikalci. V tej družbi drug drugemu ne zaupajo in kmalu si bodo v laseh. Spričo takih okolnosti lahko z upravičenostjo trdimo, da so dnevi življenja nove vlade šteti. Zanimivo pač bo, kako se bodo obnašali naši klerikalci, katerih politika je še nedavno izpodkopavala temelje države.

Naša država se je začela že lepo urejevati in napredovati v vsakem oziru, pa nam pride na krmilo vlada, sestavljena tako čudno, da ne more pomeniti nič drugega kot

nazadovanje na vseh poljih,

ne samo zato, ker so ministri tako različnih nazorov, da se bodo v posameznih vprašanjih težko sporazumeli, temveč tudi zato, ker so mnogi teh ministrov izrecno nesposobni. Izjemo dela prav za prav samo novi zunanji minister dr. Voja Markovič, ki bo svoje dolžnosti gotovo dobro vršil, toda ne moremo si predstavljati klerikalnega profesorja za stare jezike Sušnika kot prometnega ministra, kler-

kačnega profesorja zgodovine Vesenjaka kot ministra agrarne reforme ter dr. Spaha kot finančnega ministra. Morda bo kdo vprašal: Kako je to, da je mogla biti imenovana taka vlada? Odgovor ni težak: V narodni skupščini sta dve skupini: koalicija radikalcev in samostojnih demokratov. Ta skupina je dobro videla, da današnja skupščina ne more delati in je zahtevala volitve kot edini izhod iz težkega političnega položaja. Klerikalci, Davidovičevi demokrati in bosanski begi in age pa se hojijo volitev kot hudič križa, ker dobro vedo, da bi pomenile volitve zanje slabo, in zato so se ti na podlagi obljub podpiranja s strani radičevcev in srbskih zemljoradnikov izjavili, da bi mogli sestaviti delovno vlado. Kralj rad vidi, da narodna skupščina dela, in zato jih je pustil na vlado. Ta družba pa bo kmalu pokazala, da pametno delati ne more, posebno ker bo odvisna od milosti radičevskih poslancev, ker brez njih nima v skupščini večine. Izkazalo se bo, da je imel nacionalni blok (radikalci in samostojni demokrati) prav, ker je zahteval, da so edini za državo in narod najugodnejši izhod iz tega kritičnega stanja nove volitve.

Tudi pri naših sosedih ni notranjega miru, ker imajo istotako slabe vlade. Seveda pa so pri nas le politični boji, dočim je

na Bolgarskem in v Rumuniji resno notranje vrenje.

Tam so ljudski upori na dnevnem redu in tudi politični umori niso nikaka redkost. To se dogaja tudi v Italiji, Albaniji in končno na Grškem, kjer so proglasili republiko, sedaj se pa politiki pobijajo med sabo, ker bi vsak hotel biti prvi. Iz tega se najbolj vidi, kako republika sama po sebi ne pomeni še nič dobrega. Še slabše je sedaj v grški republiki pod republikansko vlado, ko ni nikake javne varnosti in gospodarstvo gre v pogubo. Pri nas je vendar še vedno boljše, ker dokaj spoštovanja pred zakoni je in bo vedno pri nas. Kjer pa se zakoni spoštujejo, je tudi splošno življenje precej urejeno in dobro.

Grob v gozdu

Povest iz prešlih časov. Spisal Soteščan.

Amalija Kočnik, soproga okrajnega glavarja, se je vrnila z večernega sprehoda. Čila vranca sta obstala pred njeno palačo; gospa se je dvignila ter je stopila z voza.

Krasna in prikupljiva je bila njena zunanost. Podobna je bila dvajsetletni mladenki, v resnici se je nahajala na meji svoje zadnje mladosti. Njeni pčenični lasje, temne žive oči, sveži beli obraz in beli zobje niso bili umetnega izvora.

In vendar bi bila morala ta deklinška postava nositi vidne znake najhujšega trpljenja, da ji ni že deset let svetilo solnce sreče, ki je zabrisalo sledove prestanega gorja.

Gospod Kočnik, njen drugi zakonik mož, jo je osrečil v polnem pomenu besede. Kot zamorjeno cvetlico jo je presadil iz trnja v svoj vrt, kjer se ji je — v miru in zadovoljstvu — ponovila mladost.

Bridke spomine njene tužne preteklosti ji je sladila Ljudmila, hčerka

Mednarodno se Evropo nikakor še ni pomirila, še vedno se razpravlja o posledicah vojne, ki je napravila škodo, katere še dolgo ne bo mogoče popraviti. Na dnevnem redu so še vedno

Nemčija in njeni dolgovi.

o čemer razpravlja sedaj londonska konferenca, na kateri so zastopane vse evropske države, ki so se udeležile svetovne vojne, tudi naša. Do končnega sporazuma nikakor noče priti, ker so koristi raznih držav različne. Posebno med Anglijo in Francijo se nesoglasja ne morejo izglediti, četudi kažejo državniki ene in druge velesile dosti dobre volje za sporazum. Je vse zastoj, svetovna vojna je trajala predolgo in zapustila prehude posledice, napravila je preveliko škodo. Ni majhna reč: pet let samo uničevati in razbijati vse ono, kar se je skozi desetletja s težkim delom ustvarilo. Poglejmo samo Rusijo! Vse sile napa, da bi prišla v one razmere, v katerih se je nahajala pred vojno, pa so razmere še vedno take, da tudi letos spričo slabe žetve žuga lakota v najrodovitnejši državi v Evropi. Suša je skoro popolnoma uničila letino v nekaterih deželah. Pred vojno je bilo lahko, ker se je pripeljalo žito iz drugih dežel, kjer ni bilo suše, in vprašanje je bilo rešeno. Sedaj so pa v Rusiji tudi železnice še slabe, ker boljševiške množice so dejale pri revoluciji, da je najboljša, ako se vse razbije in potem novo dela! To se sedaj krvavo maščuje, dasi se železnice hitro popravljajo. Tudi naši komunisti mislijo tako in zato se je treba čuvati pred njimi, ki bi radi samo rušili, potem, ki nikjer ničesar ne bi bilo, bi pa zijali v prazen nič, lačni, nagi in brez strehe nad glavo.

Na razpolago.

Tujec: «Ali imate v vasi tudi gostilno?»

Vaščan: «Seveda! Najlepša hiša ob cesti.»

Tujec: «Kaj vse pa se notri lahko dobi?»

Vaščan: «Gospoda župnika vedno, gospoda kaplana zelo pogosto, druge gospode pa le tedaj, ako jih kdo povabi...»

iz prvega zakona — živa slika svoje ljubeče matere, kateri je bila vdana z vso otroško poslušnostjo in ljubeznijo.

Kakor vila je tekala Ljudmila Valaron — imenovana po svojem umrlem očetu — po mehkih preprogah hodnikov in dvoran in glavar Kočnik, njen očim, jo je ljubil kot lastnega otroka.

Srečna je bila Ljudmila v solnčni bližini svojih staršev, v izobilju in bogastvu vsega, kar ji je poželelo srce. In vrhu etga je bila zaročena z mladeničem, vrednim njene ljubezni in spoštovanja. S smehom na ustnih je prihitela nasproti materi, vračajoči se z večernega sprehoda.

«Mamica, kako iznenadenje!» jo je nagovorila. «Pravkar sem prejela obvestilo: Milan ostane še nadalje pri polku v našem mestecu; njegova premešitev je preklicana. Še to leto bo najina poroka.»

«Bog daj srečo!» ji je častitala mati. «Vidiš, papaček je zastavil svojo vplivno besedo.»

«Da, da, mamica, to vem. Papaček je bil nedavno tukaj,» ji je pripovedovala med potjo v palačo. «Osebnost se je hotel prepričati, če je miza v tvoji sobi

Dopisi

STRAŽIŠČE. Naši naduti klerikalci so silno ponosni na svojo «sijajno» zmago in ne vedo, kako bi prehvalili z lažmi in hinavstvom zapeljane volilce, ki so jim vse verjeli in volili z njimi. V svojem čednem «Domoljubu» jih imenujejo zavedne volilce. Zares lepa «zavednost» je to, verjeti lažem, ki jih tako vneto širi Šimnov France pod farovskim blagoslovom Nad vse čisti pa so «značaji» klerikalnih priganjačev, ki so skoro sami komunisti. No, pa to naših klerikalcev ne moti in dobrodošel bi jim bil tudi sam Lucifer ali kdorkoli. Obregnili ste se tudi ob naše volilne letake, češ, da so same laži. Dokažite nam, vi «resnicoljubni» gospodje, in vi «postrežljivji» Šimnov France, eno samo laž. Odgovorite vendar stvarno na en sam naš očitok (u. pr. glede zadruga, skrivanja in prodajanja žita med vojno, občinskega lova, gasilnega društva, «solatarice» itd.), kakor se spodobi možem, in nam obenem dokažite, kaj ste vendar koristnega storili za občino, kajti vaš odgovor «ni res» ali «to je laž» med poštenjaki ne drži, ker tako se zna zagovarjati vsak paglavec. Pa saj tako je načelo vaše morale. Bodite no že vendar enkrat toliko zavedni, pošteni in pogumni ter odgovorite možko in odkrito kot možje, ne pa kot brezstidni hinavci, ki za hrptom in v temi jemljete poštenost in ugled poštenih ljudi. Dalje silno mogočno izjavljate, da boste govorili o gmajni. No, no, le kar govorite, smo zelo radovedni; čudno je, da že niste govorili, ko vsako najmanjšo stvar uporabite v vaše nečedne namene in napravite iz nje lumparijo. Povemo vam pa v obraz, bodi vam prav ali ne, da bomo v prvi vrsti skrbeli za naše ljudi. Za vas «zavedne» zapeljance pa naj skrbita župnik in «županček», ki sta že «toliko koristnega» storila za vas in za občino; sredstev jima tudi ne manjka, ker na velikem farovškem in župnikovem posestvu je pa tudi vsega dovolj in več kot dovolj za namestnika Njega, ki ni imel mesta, kamor bi položil glavo, in je moral s svojimi učenci smukati žitno klasje, da si je utešil glad. Pa res, gospodje, pa bi vendar že enkrat kaj storili, pa samo «fartate». Samo da imate zopet tako «zavedne»

ozaljšana s cveticami, katere je kupil zate na trgu. In zdravnik ti je naročil, kajti boji se zate zavoljo bledote, ki se ti je nenadoma pojavila na obrazu.

«Nepotrebne skrbi, dragica.»

Stopili sta v vežo, kjer ju je srečala mršava ženska zelo visoke in vitke rasti. Pozdrav ji je bil navidezno vljuden, toda v potezah njenega obraza sta se skrivala sovraštvo in zaničevanje.

Ta ženska je bila Pavla, vratarica — edina med posli, ki je črtila gospo Amalijo. Jezilo jo je soglasje med gospo in njenim blagim možem in vsaka njena kretanja je težila po nakanah, ki bi naj razdrle njuno zakonsko srečo.

Dobra in ljubezniva gospa Amalija ni zasledovala njenih podlih namenov; prijazno kakor vselej jo je tudi ta večer vprašala po morebitnih novicah, ki so se dogodile v njeni odsotnosti.

«Neko pismo je došlo iz Italije. Položila sem ga na vašo pisalno mizo.»

Gospa jo je začudeno pogledala. Iz Italije ni pričakovala nikakega pisma... in s koliko važnostjo ji je vratarica podala to nepričakovano obvestilo.

Sreč se ji je skrčilo ob težki slutnji, toda naglo se je otresla trenutnega ne-

kimavce, ki bodo kimali z «župančkom» vred po Šarčevem taktu in zato nam je šlo. In če želite, bomo mi tudi še govorili.

STRAŽIŠČE. Svoječasno smo poročali, da naš «županček» Franc Bašar troši posebno po Bitnjo laži o Orjuni. Zadnji čas pa smo po zanesljivih pričah zvedeli, da ve ta vseveden možak povedati, da ima vsak Orjunaš mesečne plače 1800 K, brezplačen kroj in da bodo Orjunaši vse kmete pobili, zemljo si pa razdelili. Njegovi zapeljanci mu to seveda vneto verujejo. Svetujemo možaku, ki nima pojma o Orjuni in njenih vzvišenih ciljih, da preneha s temi lažmi. Sejete veter, želi boste vihar!

JEŽICA. Pri nas bo 3. avgusta velik telovadni nastop Sokolskega okrožja Ljubljana I. Lepi sokolski izleti k podeželskim društvom so nepregledne važnosti za ves podeželski napredni živelj. Na Ježici je ta zbran predvsem v Sokolu, kajti naš kraj je po svoji starejši generaciji še močno starokopiten, le mlajše vrste sodelujejo v kulturnih in telovadnih društvih. Izmed teh pripade po svoji delavnosti prvo mesto Sokolu, čeprav od prvega dne ves čas padajo nanj polena in preklje. Z delom smo zlomili še vsak odpor, po tej poti bomo šli tudi v bodoče. Vabimo vse prijatelje Sokolstva in napredne misli na okrožni zlet, na proslavo letošnjega sokolskega dela!

LUKOVICA PRI DOMŽALAH. (Odprto pismo brdskega župljana.) Nastopni dopis je nastal, ker so ga rodile meni neprijetne okolnosti. Začeti moram čisto od kraja. Da se je tudi pri nas začelo politično sovraštvo kot povsod drugod, o tem vam, bralci, sedaj prisiljen poročam. Kuharica, ki meša in razdražuje duhove v naši nekaj tako prijazni fari, je znana farovška kuharica. Vse njeno sovraštvo pa je obrnjeno proti meni. Nem, zaradi česa prihaja vse to. To mi je zaupal neki fant, ki je pri Orlih. Sovraštvo izvira iz tega, ker jaz nisem bil in ne bom nikdar hinavec ter klečepalac in ker pišem v «Domovino». Drugače mi je pa znano, da kuharica svojih prijateljev Orlov in prijateljic ne devlje nič pod drobnogled, čeprav imajo kake madeže na sebi. Vedite ve vse ženske, ki ste s kuharico v prijateljstvu in mene prav

pošteno «obirate», da bi lahko dosti o vas povedal, toda sem pokrival vse s plaščem krščanske ljubezni. Ako pa le ne bo miru, bom tudi jaz vzel drobnogled, skozi katerega sem že marsikaj videl. Dosti vrišča je napravila tudi zgodnica, ki sem jo minulo leto napisal. Očita se mi namreč, da nisem resnice poročal o črnovrhovskem župniku, ki ga je oštir vozil domov, ker ni mogel iti vsled preobite pijače, in ki je takrat bil ob zlato uro. O zadevi sem se informiral in zvedel tole: Da je res zgubil isti župnik uro, to ve vsa fara. Le ostalo o kuharici Katerci se je meni premešalo toliko, da je bil to neki drugi župnik. Da boste vedeli, da ljubim resnico, zato sem vse to popravil. Storite tudi drugi tako, pa me nikar ne opravljajte tako podlo. Ako ne storite tega, vas bom jaz opozoril, kje začnete. Pomislite, ve v opravljanju organizirane ženske, kako trpko se je izrazil naš Odrešenik o opravljalcih in hinavcih, češ, da so pobejeni grobovi. Zakaj ne delate in ne živite tako kot pravite v programu: Ljubitelji resnice? Pa je ravno narobe: Ljubitelji spletkarstva in hinavščine. Pri svojem bližnjem je vam

pezdur v oči
zaračunan za greh.
Hinavščine, opravljanja,
pa tudi zavijanja
za greh ne štejete
in sovraštvo sejete.

Najbolj je pri nas osovražen *Anton Siražur*.

RADOMLJE. Zadnji dopis «Domoljuba» vprašuje, kdo je spravil prejšnja dva župnika iz podružnice Radomlje. In sedaj mi vprašamo, kdo je spravil patra Henrika in kdo hoče spraviti današnjega g. župnika Koširja iz omenjene podružnice? Po mnenju ljudi nihče drug kakor častihlepni Škerjanec, ki je letal k županu, da ne sme plačevati g. župnika iz občinske blagajne, akoravno je bilo soglasno sprejeto pri občinski seji, da se mu plačuje mesečna plača iz občinske blagajne. Omenjeni g. Škerjanec je bil jako visok pred občinskimi volitvami; mislil je menda priti na prvo mesto liste SLS. A glej ga spaka, imel je smolo, vrgli so ga njegovi pristaši s kandidatske liste. Potem je na vse kriplje tlačil, da ne bi zvedela

za to napredna stranka, kajti to je zanj prevelika sramota. Mislil je, da si bo prilastil županski stolček. Nadalje prosimo dotičnega gospoda, ki je tako nesramno lagaj v zadnji številki «Domoljuba», naj se še izjavi s svojim podpisom, da mu lahko stopimo na prste. Prosimo dotično osebo za en sam stvaren dokaz, ki bo pričal, da sta br. Ciril Marinšek in Rudolf Jerman orjunaška pretepača. Mi pa imamo dosti dokazov glede vaših fantov in jih tudi sami lahko vidite, ako nimate zaplankanih oči. Pometajte pred svojim pragom in ne sleparite ljudi s svojim hinavskim laganjem. Oglejte si tudi rajši vaše nedolžne Marijine družbarice ne pa Orjuno. Drugič vam lahko malo razložimo še o novem društvu, ki se imenuje «Frakelferaj» in o članih tega društva. Ostanite rajši za pečjo! Zdravo!
Zavedni delavci.

RADOMLJE. Spomin mi hiti nekaj let nazaj v ono dobo, ko je bil ustanovljen Sokol v Radomlju. Z nastopom Sokola se je utrdila napredna misel v centru, kamor zahaja ljudstvo iz najbolj črnih vasi Homca in Rov. Bilo je takrat: Po krasno uspeli telovadbi je bila prosta zabava pri že pokojnem br. Jermanu. Slučaj, ali kako bi rekli (po klerikalno «prst božji»), je hotel, da je bil postavljen za vinotoča v veliki Jermanovi kleti Možičev Janez. Vsa čast mu, sukal se je, da ga je bilo veselje gledati. In kako tudi ne, saj je bil za Radomlje ta dan praznik, ko je nastopil v našem lepem kraju brat Sokol in kateremu je stregel Janez z dobro Jermanovo kapljico. Vse se je radovalo in prepevalo. Pa pride ugleden gospod k našemu dobrotniku pred Jermanovo klet ter ga vpraša: «No ti, Janez, kdaj boš oblekel pa ti rdečo sokoško srajco?» «Gospod, danes leto jo bom že imel,» je bil njegov odgovor. Pa minilo je eno leto, minili sta dve leti in tako naprej, a Janez ni izpolnil dane besede do danes. Pač pa se je zalesketalo sedaj njegovo ime na klerikalni listi za občinske volitve. Tako je izpolnil Janez dano besedo.
Eden.

STOPIČE PRI NOVEM MESTU. V nedeljo 3. avgusta imamo pri nas občinske volitve. Naša občina je največja kmečka občina v Sloveniji in zato bomo imeli tudi kar pet skrinjic.

mira. Spomnila se je glavarja, svojega soproga, v čigar zavetju je varna njena bodočnost.

«Izvršiti moram še neko važno opravilo,» je menila in se je z namišljenim vzrokom poslovila od Ljudmile, ki je odskakljala po stopnicah v prvo nadstropje, v igralno sobo, kjer je živahno udarila na klavir.

Amalija je dospela na stopnice ter se je ob gladkem držaju pomikala počasi navzgor. O, ko bi bila vedela, da ji počasnost podaljša za nekaj trenutkov srečno in mirno življenje v prostorih palače, ki je bila do zdaj zaprta vplivu hudobnega sveta.

Na hodniku so cvetele raznovrstne cvetlice, prijeten vonj je polnil dvorane, svet električnih žarnic je odseval v zrcalnih ter v širokih okvirjih umetnih podob, razobešenih po gladkih stenah. In vendar jo je med tem razkošjem vodila pot do prepada, kamor jo porivata sovraštvo in zavist.

Boječe je pritisnila na kljuko ter je stopila v svojo sobo. Na pisalni mizi je ležalo pismo, poslano iz Italije.

«Moj Bog — ta pisava! Vstajajo li mrtvi iz grobov?» je obledela ob po-

gledu na ovitek — spretno zaokrožene črke so sličile pisavi njenega umrlega moža.

Roka ji je omahovala pod težo pisma, ki ga je čutila kot svinčeno utež. Komaj je mogla odpreti ovitek ter pregledati vsebino pisma — pisala ga je brezdvomno druga roka kot naslov.

Oko ji je obstalo na podpisu pod zadnjo vrstico. «Julijan.» Razločno je bilo zapisano — to ime je nosil njen pokojni mož.

«Naslov in podpis sta njegova.» Z rokama si je pokrila obraz. Nato je zaklenila sobo — skriti naj ostanejo znaki bridkosti, ki jih bo vsebina tega pisma risala na njenem licu.

«Ljuba Amalija!» je brala počasi in razločno. «Nastopne vrstice narekujem prijatelju, le podpis in naslov na ovitku je pisala moja roka v potrdilo vsega, kar ti poročam. Amalija — jaz nisem mrtev, jaz živim...»

Nahajam se v obupnem položaju: huda bolezen, ki me je vrgla na bolniško posteljo, me je posušila ter izčrpala moje premoženje. Toda usoda ni hotela smrti; že se mi boljša zdravje in upam, da bom skoro mogel nastopiti pot v domovino,

Vem, da si mi postala nezvesta; odložila si moje ime, ki si ga zamenjala z imenitnim naslovom bogatega Kočnika, mogočnega okrajnega glavarja. Žal mi je, da te moram motiti v tvoji sreči, kajti rada ali nerada — sprajeti me boš morala ter deliti z menoj premoženje.

Vidiš, Amalija, nisem padel pred desetimi leti v gostilni pod nožem morilca, moje truplo še ne počiva v grobnici na Prelezju. Ivan, moj polbrat in tvoj sovražnik je bil takrat zaklan v pretepu—in mene se je lotila želja po tujini. Poslužil sem se ugodne prilike — podoben umorjenemu bratu sem z njegovim potnim listom odpotoval v Italijo — in ti si navidezno postala mlada vdova.

Tujina me je osvobodila zakonskega jarma; hodil sem po veseljah in zabavah, dokler me ni zalotila bolezen. In zdaj sem začutil hrepenenje po tebi in hčerki Ljudmili, četudi sta me pozabila.

Opozarjam te, da je dvomoštvo prepovedano po božjih in državnih postavah — tudi imenitni glavarjevi soprog, kateri je sicer dovoljeno mnogo izjem. Pripravljen sem se pogajati — radi tvoje časti, zavoljo tvojega dobrega imena. Pošlji mi nemudoma deset tisoč lir in

Prva skrinjica je naša demokratska. Klerikalci so se sicer mnogo trudili, da bi bila njihova prva, a smo jih prehiteli. Imeli so smolo. Upamo, da bodo imeli ravno tako smolo tudi pri izidu volitev. Na vsak način pa hočejo nas Podgurence speljati na led, čeprav vlada velika vročina. Da bi volilce bolj potegnili za nos, so postavili za nosilca liste dosedanjega župana, ki je sicer vnet njihov pristaša, samo preveč svojeglavno misli — in zato se ga hočejo po volitvah iznebiti. Postavili pa so na tihem Brulca za županskega kandidata. Ta pa ta, kaj! Brulc pa župan šmihel-stopiške občine! Ali nas nimajo ti gospodje za norce? Seveda kimati bo pa znal prav dobro. Ampak, možje! Nekaj drugega žuli te gospode! V Šmihelu bi radi postavili orlovski dom na občinske stroške. Ker so pa možje v šmihelski fari bolj samozavestni in nočejo biti preveč pod komando kaplanoma in župniku, so se pa spravili na nas Podgurence, ker mislijo: Podgure je zabit. Ta bo šel z nami čez drn in strn. Na eni strani nam torej obljublja, seveda na tihem, župana, na drugi strani pa hočejo imeti v Šmihelu orlovski dom na občinske stroške. Podgurei, spametujte se! Vrzite kroglico v prvo ali četrto skrinjico! Če napravite to, bo nam še županoval dosedanji župan in šmihelci ne bodo še imeli občinskega orlovskega doma! — Pameten Podgure.

ŠMIEHEL PRI NOVEM MESTU. Volilci, ali sedaj še premišljate, kam boste spustili kroglico pri občinskih volitvah? Se vam še niso odprle oči? Ne vidite, kaj počenja z vami farovška klika! Moža poštenjaka, kot je dosedanji naš župan, ta gospoda ne mara. Dali so ga na listi na prvo mesto samo zato, ker so se bali, da bi g. Vovk med pristaši SLS ne ustanovil svoje stranke in bi oficijelna SLS v šmihel-stopiški občini šla v franže. Ljudstvo brez razlike političnega prepričanja spoštuje dosedanjega župana in ima zaupanje vanj. Zato njega na prvo mesto! Ta bo vlekel! Kajne, gospoda, da je tako! Ko pa bodo volitve končane, mu daste brco, pa si izberete podgursko «mevžo», ki si bo štel v velikansko srečo, če bo smel občevati in sedeti med črno gospodo. Hlače, kolikor jih ima še na sebi, mu boste slekli in ga oblekli v kijkljo, ker s

kijkljami se laže gospodari. Pomislite, Šmihelčani! Če bo kdo rabil živinski potni list ali kaj drugega na občini, hajdi v Stopiče ali pa močje v kako drugo podgursko vas. To vse spletkarijo naši klerikalci in so zraven še tako drzni, da še agitirajo za svoje spletkarije in budalosti. Če hočete imeti župana poštenjaka, župana čistih rok in odločnega nastopa, vrzite kroglico v prvo, demokratsko, ali pa v četrto skrinjico. Sveta dolžnost vsakega zavednega naprednega volilca je, da gre na volišče in voli eno izmed naprednih strank. Naprednjak.

ŠMIEHEL-STOPIČE. «Domoljubovemu» dopisniku, ki nosi obleko božjega namestnika, odgovarjamo samo to, da mu na pot besnih osebnih napadov ne bomo sledili. Mi spoštujemo prepričanje vsakogar, če je le odkrito in pošteno, zato nismo nasprotniki oseb; z osebnim bojem je začel brezbožni «Domoljub». Če pa žele naši klerikalci, da tudi mi točemo z istim orožjem, smo pripravljeni, čeprav se nam tak boj gnjusi. Povemo vnaprej, da bomo pri naših klerokomunistih odkrili stvari, ki bodo smrdele do neba. Izrecite željo, mi smo vam na razpolago! Vedite, da vam vsi osebni napadi ne bodo prav nič koristili, ker so naši ljudje izpregledali vso sleparijo klerikalne politike, ki je v zadnjih desetih letih povzročila nam vsem neizmerno škodo. Poznamo vaše načrte z našo občino, ali v nedeljo vam bomo pokazali, da se vam ti načrti ne bodo nikdar uresničili. Tudi peta skrinjica vas ne bo rešila, ker smo spregledali prisrčne vaše zveze s komunisti. Mesto avtonomije ste nam dali kuluk, mi vam bomo dali v nedeljo mesto novega farovža v Šmihelu poraz na čeli črti. V zadnjem «Domoljubu» branite g. župana Vovka, ki ga mi nismo nikdar napadali, kajti mi spoštujemo vsakega poštenjaka, četudi je v vaših vrstah. Toda ta hinavska hvala in slava g. Vovku nas vseeno ne bo prevarala, ker predobro vemo, da je vaš županski kandidat g. Brulc s Hrušice. ne pa g. Vovk. To je dovolj odkrito povedal g. kaplan iz Stopič, zato ne imenujte po nemarnem poštenega imena g. Vovka. Rečemo vam: vaš g. Brulc postane lahko mežnar v Podgradu, ne bo pa naš župan, kakor tudi ne boste predstavili občinske pisarne v Stopiče, da bi s tem kaznovali napred-

njake šmihelske in vavtoške fare. Kake črne naklepe kujete za bodočnost naše občine, ste pokazali odkrito s svojo listo, kjer ste popolnoma prezrli šmihelsko in vavtoško farno in postavili na sigurna mesta le ljudi iz Podgorja, ki se razumejo na občinsko gospodarstvo kot zajec na boben ter ne znajo drugega kakor pohlevno kimati farovžu. Takim ljudem pa pravite vi sami, da so kostruni. Kostrunov v občinskem odboru pa ne rabimo, zato bomo volili v nedeljo le može, ki znajo misliti s svojo glavo in za katere smo prepričani, da bodo pošteno gospodarili z občinskimi imetjem v korist nas vseh. Klerikalcem, ki so nas že tolikokrat nesramno osleparili, ne moremo več zaupati, zato bomo volili v nedeljo le one skrinjice, katere nam bodo dale za občinski odbor može — poštene gospodarje, ne pa farovške podrepnike ali pa klerikalne komuniste «Lažiljub» pravi, da so na naši listi preklicali nekateri svoj podpis. Odkrito povemo, da je bil to le eden, ki se pa tega že kesa. Pač pa je glavarstvo moralo črtati na komunistični listi, ki je pa prav za prav tudi klerikalna, devetnajst poštenjakov, ker so bili preveč v zlahti z raznimi paragrafi in sodnijo. Gospodje klerikalci, tudi v politiki obvelja le poštenost; hinavščina in zahrbtnost se prej ali slej kruto kaznujeta, zlasti pa še obljube, ki se izpolniti ne dajo. Kdor je mož v naši občini, ta bo vrgele kroglico le v prvo, tretjo ali četrto skrinjico, ker bo s tem pripomogel, da bo klerikalnega sleparstva v naši občini konec enkrat za vselej. — Demokrat.

BIRČNA VAS. Tudi mi hočemo v nedeljo 3. avgusta pokazati, da znamo sami misliti. Zato pa bomo tudi sami po svojem preudarku volili. Povemo pa lahko že sedaj, da bomo vrgli kroglico v prvo skrinjico. Kdor bo tu pozabil spustiti, bo vrgel pa v četrto; drugo pa bomo pustili pri miru, ker ta je farovška. Farovška stranka pa, kakor smo zvedeli iz zanesljivih virov, hoče imeti župana — Podgureca. Do tja pa še pravega pota nimamo. Kakor bomo pa šli tja! Do sedaj smo lahko opravili v občinski pisarni ob vsaki priliki. Če je imel eden ali drugi opravka v mestu, je lahko stopil tudi v občinsko pisarno. Po novem bi pa bilo treba vsako stvar iskati tam v Podgur-

jaz ostanem v tujini, kjer me nihče ne pozna. Ako pa ne izpolniš pogoja, tedaj bo pospešil vrnitev v domovino tvoj pozabljeni — Julijan.»

Gospa Amalija je z boleznim kriskom padla v omedlevico, ki ji je vsaj trenutno olajšala gorje. Kmalu pa se je zavedla ter se je spustila v naslonjač.

«Kaj se je zgodilo?»

Na mizi so dehtele cvetlice, izbral jih ji je njen ljubeči soprog.

Njen soprog?

Ne, ne! Glavar Kočnik ni več njen mož in ona ni več njegova žena! Brezpravna ljubimka je — grešna ženska — četudi se ne zaveda nikake krivde iz svoje nesrečne preteklosti.

Vnovič se je začela tresti po vsem telesu. Iz igralne sobe je med glasovi klavirja zvenela srebrna pesem njene oboževane edinke.

Ljudmila!

Strašen udarec žuga temu nežnemu bitju; ako se vrne on, ki ga nosi v megljenem spominu, tedaj bo uničena njena zlata bodočnost.

Stotnik Milan ni bogvekaj premožen in bi se ne hotel zvezati z dekletom brez

imetja. In zdaj še to usodno pismo! Milan bi ne mogel omadeževati svojega imena z nevesto, čije mati je prelomila zakonsko zvestobo.

Vstala je. Dvignili so jo njeni lastni očitki, njena razburjenost. Skrbno je shranila nesrečno pismo, da ga prikrije hčeri in soprogu, ki ne smeta vedeti njegove vsebine. Sklenila se je potajiti ter ostati mirna.

Odklenila je vrata ter je pritisnila na zvonec. Prihitela je hišna, kateri je naročila, da naj ji pripravi posteljo, ker se ne počuti povsem dobro ter hoče prespati trenutno slabost. Prepovedala ji je, da ne sme pustiti nikogar v njeno sobo.

«Čimbolj premišlujem, tem manj razumem,» je vratarica Pavla modrovala v družbi postarnega možica, sedečega v njeni sobi pri kavi ter velikem kosu pogache. «Zakaj vendar gospa Amalija svojega prvega zakona nikdar ne omeni? Gospod Vrček, vi ste poznali pokojnega Julijana; dolgo ste služili v gradu, kjer ste imeli tudi nekaj veljave. Ali je bil Valaron res tako hudoben?»

Starec, čigar nos je izdajal, da poleg kave čisla še neko drugo pijačo, je molče odmajal z glavo. Vedel je, da mu Pavla le takrat postreže, kadar pričakuje, da bo od njega kaj izvedela. Zato je govoril počasi in v daljših presledkih, da bo tako delj časa trajala njena izjemna dobrotljivost.

Tisti večer je bila Pavla izredno dobre volje. Izvohala je, da je gospa nenadoma obolela, kar je pripisovala pisumu, ki ga je prejela tisto popoldne. Iskala je vzrokov v njeni preteklosti in zato je povabila Vrčka, svojega znanca; njemu so bile znane nekdanje razmere na Prelezju in le on ji more povedati kaj gotovega iz njenega življenja.

Vrček ji na vprašanje še vedno ni odgovoril. Seveda, pri kruhu in kavi se človeku zamašijo usta, toda na svetu je še neka druga pijača, ki namaže grlo ter razveže jezik.

Pavla se je zasukala pred zidno omario, zadišalo je po žganju, ki mu ga je nalila v kozarec.

«To je pijača! Iskri se kot zlato in teče kot olje! Pokusite, gospod Vrček!»

ju. Pristaše SLS prosimo, da nam najprej napravijo pot do Stopič, potem naj šele mislijo na to, da prestavijo občinsko pisarno. Zelo smo radovedni, kaj se je neki zameril sedanji župan tem «črnim». Saj je bil kuhan in pečen v kaplaniji. Radi bi tudi vedeli, kako bo sedaj Šajtrov agitiral za klerikalce. Njemu je gotovo všeč, da bo občinska pisarna v Stopičah, ker je zelo uren in lahko hodi. Mi hočemo imeti sedanjega župana, občinsko pisarno pa v Šmihelu in bomo šli zato vsi volit demokrasko listo in bomo spustili kroglico v prvo skrinjico.

VINICA. Dopisa v zadnji številki «Domovine» sta zadela našega župnika v živo. Zato se ni mogel vzdržati, da bi zopet ne zlorabil prižnice in da bi si ne privoščil svojih nasprotnikov. Ves zelen od jeze je v nedeljo ljudstvu naznanil, da ga v «Domovini» grdo napadajo, češ, da se je pritihtopil k telovadišču dne 22. junija in da je pod orehom stal, kar pa da ni res, res pa je, kakor zatrjuje, da je šel samo mimo. Torej je le res, da se ni mogel vzdržati, da bi si vsaj malce ne ogledal to pregrešno sokolsko prireditev. V članice, pravi, da se tudi še ni zaljubil in, da je zidar zato okna napravil v župnišču, da se lahko ven gleda. Povedal pa ljudstvu ni, da je bil v «Domovini» samo odgovor na lažnivi dopis v «Domoljubu». Ako bi nas pustil v miru, bi ga tudi mi, in bi se mu ne bilo treba sedaj tako jeziti. G. župniku svetujemo, da naj ne zlorablja prižnice, ako hoče, da bomo še nadalje puščali našo deco v cerkev. Sicer smo pa g. župniku še hvaležni za to reklamo. Marsikateri ne bi vedel za ta dva dopisa v «Domovini», a tako je šla ta številka «Domovine» kar iz rok v roke. Gospod župnik, povemo Vam tudi mi, da hočemo biti jeklo in ne steklo, kakor ste poudarjali raz prižnice.

ŠMARTNO PRI LITJI. V sredo je udarila strela v skedenj, hlev in kaščo pod eno streho posestnika Joža Božica, podomače Martinška, iz Lupinec pri Veliki Kostrelnici. Poslopje je bilo naenkrat v ognju in je bila vsa vas v veliki nevarnosti. Imenovani je oškodovan za okrog stotisoč kron. Požar je lokalizirala požarna bramba iz Šmartna pri Litji, ki je s pomočjo domačinov obvarovala vas pred grozečo nevarnostjo.

«Na zdravje, dušica!» se je obližnil ter je izpraznil kozarec. — «No, kako ste že rekli...? Da je bil Valaron? Ne, ne, tako hudoben ravno ni bil, ampak lahkomišelnosti je bil podvržen — Bog mu odpusti! — Čemu bi prikrival njegove napake.»

«Pa ga je marala?» je Pavla nagubana čelo. «Amalija je bila vendar iz boljše rodovine — seveda, ljubezen je gluha in slepa, drugače bi ne bilo prišlo tako daleč...»

«Denarja ni imela,» je razlagal Vrček. «Julijan pa je bil graščak in razen tega še zal mladenič. Meniš, da je ni mogel dobiti s tisočaki, z milijoni? Toda nje mu je bila Amalija vse na svetu. — Nekaj časa sta sicer dobro izhajala; mlada gospa se je že veselila moževe spreobrnitve, a njeno veselje je trajalo le malo časa. Človeške razvade so pač podobne boleznim, ki se potuhnejo, pozneje pa hipoma udarijo na dan...»

Ni se upala treniti z očesom, tako jo je zanimalo pripovedovanje zgornega moža. Zopet mu je nalila kupico, katero je Vrček v dušku izpraznil.

ŠMARTNO PRI LITJI. Pred nedavnim časom je eden tukajšnjih dušnih pastirjev grmel s prižnice proti alkoholu in alkoholikom. Proti temu bi ne imeli ničesar, ker alkohol je res rak-rana našega naroda, le čudno se nam zdi, da ravno isti gromovnik ne zabrani žganja v klerikalni zadrugi, kjer baje ponujajo klerikalno vodko še ceneje kakor drugje. Baje trdijo sami, da «žegnan šnops» ne škoduje. Da jim pa vseeno udari v možgane, nam izpovedo njihovi javni nastopi. V ponedeljek zvečer, ko so zvedeli naši klerikalci, da so se njihovi bratci pririnjili na ministrske stolčke, so kar obnoreli in kazali svoje manire na cesti. «Auf biks!» — «Zdaj bo šla Orjuna!» — «Korošec zmaguje!» itd. Tako so vpili po vseh cestah in oblajali vsakega naprednomislečega človeka. Dragi klerikalci, vedite, da bo vaše veselje kratko. Zato ne uganjajte prismodarij po cestah in pustite ljudi v miru, če ne, vam bomo vrnili tako, da vam bo za dalje časa sapo zaprlo. Sveta vojska, kje si? G. Kalan bi imel med našimi klerikalci dovolj posla, da bi uredil njihove zmešane glave.

ŠMARJETA PRI RIMSKIH TOPLICAH. Zadnji čas je začel dvigati glavo tukajšnji klerikalni krojač Karel Cepuš, ki rad udriha proti naprednjakom. Bomo videli, ali smo mi odvisni od njega ali obratno.

ŠMARJETA PRI RIMSKIH TOPLICAH. Bivši občinski odbor je sklenil, da se izposluje sejmišče v Šmarjeti, za katero je privolil prostor posestnik Dernovšek, in da se postavi nova tehnična pred gostilno g. Pušnika. Kakor pa so se zaleli naši možaki v zanemarjene občinske ceste in v gradbo mosta v Šmarjeti, z istim uspehom bodo končali, kakor je podoba, s sejmiščem v Šmarjeti. Danes smo prepričani, da je bilo vse to agitacijsko sredstvo za občinske volitve. — Napredni Šmarjetčani imamo malo upanja, dokler bodo gospodarili taki ljudje, vendar nas veseli, da smo dosegli šest odbornikov, na katere se lahko zanesemo, da nas bodo o vsem informirali in da bodo preprečevali samovoljno delovanje klerikalnih odbornikov.

«Gospod Julijan je bil namreč vdan pijači in je tudi igral,» si je z dlanjo obrisal ustni. «Tisočaki so izginjali in dolgovi so rastle — k sreči je po ženitni pogodbi pripadalo Amaliji in njeni hčerki polovico imetja. Tega se Valaron ni mogel dotakniti kakor tudi ne bogate dediščine, ki jo je gospe zapustila imovita sorodnica. — Največ razdora pa je v gradu povzročil Ivan, graščakov prijatelj — človek, čigar srce je bilo polno hudobije in zvižaje.»

«Takooo!» je zategnila Pavla začudenno. «Ali ni bil ta Ivan Julijanov polbrat? Saj mu je bil tudi podoben.»

«Kakor kozarec kozarcu,» ji je pritrdil šaljivo. «Toda, če je bil njegov polbrat? ... Kdo ve... Pravili so, da je imel graščak, Julijanov oče, nezakonskega sina, kar pa se javno ni smelo govoriti. Pa naj bo že odkoder hoče, ta Ivan; resnica je, da je bil zelo prebrisan, zvit in — hudoben...»

«Ali ni bil tudi gledališki igralec?» mu je Pavla segla v besedo.

«Oh, kaj že on ni vse bil! V meščansko šolo je hodil, za agenta je služil, v

LAŠKO PRI CELJU. Neradi iznašamo v javnost pritožbe nad slabim postopanjem z delavstvom od strani nadrejenih oseb. Žal, da osebni opomini največkrat ne zaležejo in navadno moraš slišati na tako pritožbo od svojega predpostavljenega: «Če ti ni všeč, pa pojdi». Danes smo v kulturni in demokratični državi, katere zakoni jamčijo varnost vsakemu poštenemu delavcu. Pa tudi brez tega bi pričakovali od svojih delodajalcev, ki jim dajemo svoje življenje in zdravje v službo, da bi z nami postopali, kakor se spodobi človeku. Ne bomo za danes navajali imen dotičnih, ki so zakrivali nad nami že marsikatero pregreho, ampak beležimo le nekaj primerov, ki zaslužijo vso grajo in obsojanje. Ako se bodo taki in podobni primeri ponavljali, pa iznesemo v javnost tudi imena tistih, da jih bodo vsi spoznali, kdo so. Razume se, da ne bo ostalo samo pri tem, ampak si bomo znali poiskati tudi zadoščenje na pristojnem mestu. Tako se dogaja pri nas, da se zahteva čiščenje kotlov že drugi dan, ko je pogašen ogenj, dasi se mora naravnost z nečloveško muko prenašati vročina, ki žari iz kotla, v katerem je gorelo dneve in tedne. Posledica je bila, da je naš tovariš K. obolel; isto bi se dogodilo tudi drugim, da se niso uprli. Oboleli tovariš se zdravi sedaj v celjski bolnici. Še manj oprostljivo pa je, da pretepajo nekateri celo starejše delavce, ki so pustili že dovršen del svojega življenja podjetju v korist. Kaj more ubogi obnemogel tovariš za to, če nima več tiste moči, kakor jo je imel pri 20 letih! Neodpustno je tudi, da se daje delavstvu najslabša kvaliteta živil v naturalijah, češ, za delavca je vse dobro. Šteje se to celo kot nekaka milost, češ, če s tem nisi zadovoljen, pa pusti, saj imaš itak svojo plačo. Še več takih in podobnih primerov bi lahko navedli, pa naj za danes zadostuje. Kakor rečeno, se drugič ne bomo več zadovoljili s tem in bomo podvzeli vse korake, da se takemu početju naredi konec in da se tisti, ki ne marajo vpoštevati človekoljubnih in demokratičnih načel, tudi pošteno kaznujejo in odpravijo s svojih mest, kamor gotovo po takih kvalifikacijah ne spadajo. *Eden za vse.*

LAŠKO. Ko so laški klerikalci zvedeli, da je zasedla SLS vlado, so se zbrali na trgu,

gledališčih je igral. Začel je že še kaj, začel, ampak dovršil ni ničesar. — Toda dušica — voz se ustavlja ter kriči po mazilu.»

Pavla je razumela njegovo željo. Hitro mu je natočila žganja, obenem mu je tudi napolnila skodelico z močno črno kavo. Za nobeno ceno ga ne sme upijati, da ne bo počenjal neumnosti, ki bi jo lahko spravile v neprijeten položaj.

«Tako, tako!» je zamašila načeto steklenico ter jo je spravila v omaro. «Toraj eden je zapravljaj in drugi mu je pomagal. Zares, lepa ptičal!»

«Oba sta molzla isto kravo,» je segel po skodelici, «zapravljala sta eno in isto imetje. Ivan je delal dolgove na bratov račun. Znal je ponarediti njegovo pisavo in posnemati njegov glas; včasih je pa tudi Julijan nastopil z bratovo krinko — pripovedujejo se skoro neverjetne stvari, ki sta jih skupaj doprinašala.»

«In Amalija vsega tega ni mogla preprečiti? Zakaj ni zahtevala ločitve?» je poizvedovala Pavla.

(Dalje prihodnjič.)

postavili se na glavo in napravili lepo piramido. Vsa trška mladež pa se je spravila v zvonik in terjančila na železne zvonove. Shudenšek pripoveduje, da bosta duhovnika Korošec in Kulovec vzela v sredo med sebe mohamedana dr. Spaha, katerega glavo bi dičil pisan turban. Živela turško-klerikalna zveza!

REČICA PRI LAŠKEM. Kakor običajno prirejamo tudi pri nas kmetje, ko požanjemo žito, svoje domače veselice (likofe). — Dne 22. julija je priredil tako zabavo moj bližnji sosed in povabil vse tiste, ki so pomagali pri žetvi. Povabil je med drugimi tudi po njegovem mnenju najbrihtnejšega daleč na okrog A. Brečka iz Rečiške doline, ki kandidira na drugem mestu SLS liste in kateremu so pred nekaj dnevi finančni organi zaplenili brez dovoljenja v vrstu se nahajajoči tobak. Ta brihten možak, bodoči odbornik, si je izmislil, ko je že bil omamljen od alkohola, da mora biti tudi nekaj politike vmes, akoravno kot analfabet ne razločuje črke «a» od črke «ž». S prvimi besedami je napadel v družbi se nahajajočega naprednjaka Rebersaka, češ, da je njegov nasprotnik, ker drži z vlado. Rebersak ga mirno opozori, da ne spada politika v to družbo, nakar je v družbi se nahajajoči že znani hujskač in pretepač J. Pražen, rudar v Hudi jami, zgrabil na mizi se nahajajočo steklenico in jo vrgel proti Rebersaku. Steklenica ni zadela Rebersaka, pač pa njegovo hčerko, katero je tako težko rani v glavo, da so jo morali odpeljati v bolnico. Radovedni smo, kdaj se bo Trboveljska družba znebila teh hujskačev in pretepačev. Vsem zagrizenim klerikalcem z župnikom na čelu pa čestitamo, da so si izbrali iz svoje sredine večinoma take odbornike, kot je zgoraj omenjeni povzročitelj prepira, ki se je zaključil s pretepom.

TREMARJE PRI LAŠKEM. Ker so klerikalci doznali, da so se začeli demokrati brigati za postajališče v Tremarju, so nastopili nekateri klerikalni hujskači s protiagitacijo, da se ne rabi postajališče. Kaj pravite k temu Tremarčani? Ali vidite hinavsko klerikalno zavist. To je isto, kakor so poskusili že glede dostavljanja poštnih pošilk k Sveti Jederti. Tremarčani, zavedajte se!

ŠMARJE PRI JELŠAH. Da bi se rekurz ugodno rešil, je poslal g. G. svojega agilnega tekača brez popotnice na božjo pot na Tinsko. Pot je precej težavna. Do smrti zmučen se je podal v naročje sv. Ane. Zelo se ji je smilil ubogi revček in solze so se ji prikazale. Prepričan, da je svetnica uslišala milo prošnjo, se je podal v gostilno g. Strenkelna, kjer si je na zdravje sv. Ane in vseh šmarskih pilpogačarjev privoščil najboljšega. Kakor je sploh navada veselih ljudi, je tudi ta malo preveč pogledal v kozarec. Ko se je vračal hudo ginjen proti domu, je padel in si nalomil rebra na levi strani. Ubogi mož pač premišljuje v postelji svoje grehe, žena mu pa pere z milom «Zlatorog» grehe z njegove duše. G. Johanček bo gotovo posredoval, da bo ubogi tekač dobival invalidnino, vsaj 10 par mesečno, kar si je kot tekač in tajnik šmarskih pilpogačarjev gotovo zaslužil in kar mu iz vsega srca privoščiti tudi *Bonitacij.*

ŠMARJE PRI JELŠAH. Dne 13. julija je bila tudi pri nas birma. To so imeli neki naš veljak skrbj, da so se čim dostojnejše vedli in z vso pobožnostjo prisostvovali vsem molitvam. Nad tem gospodom bi mi zmolili nastopno molitev: Pridi, sveti Duh, razsvetli jim um, da ne bodo tako «dum». Želeti bi bilo, da tudi prečastiti g. škof reducira svoje ovči-

ce, kajti veliko jih je med njimi garjevih in tudi nekaj kozlov. *Bonitacij.*

SV. ŠTEFAN PRI ŠMARJU. Tukajšnji nadučitelj je čuden človek. Enkrat celo z Nemci simpatizira, včasih je samostojnej, potem zopet klerikalec in tako dalje. Tak človek še v hribe ne spada, ker so tam danes že bolj zavedni kmetje. Bivšega učitelja je vedno tožaril pri šolskih oblastih, to pa menda zato, ker je bil demokrat. Zpomni naj si le, da se posojilo vračila veseli. Človek, ki nima niti za svojo deco pravega očetovskega srca, naj bi imel dobro voljo in prijateljstvo za druge. Kar je le v zvezi z demokracijo, to njemu smrdi. Sploh pa nima nobena stranka, tudi klerikalna ne, v njega pravega zaupanja. Pa stari časi minejo in z novim časom upamo, da se bo tudi v naši šoli nekaj predrugačilo.

SV. ŠTEFAN PRI ŠMARJU. V nedeljo dne 20. julija smo pokopali 42letno gospo Uršulo Zaberl, ženo Mihaela Zaberla, posestnika in trgovca z živino v Brezju pri Sv. Štefanu. Zapušča moža in šest nepreskrbljenih otrok. Da je bila dobra duša in skrbna mati svojim otrokom ter dobra in prijazna sosedka, dobrotnica revežem, je pokazal pogreb, kakršnih je bilo doslej malo pri Sv. Štefanu. Dobremu možu in pridnim otrokom naše sožalje, mamici pa blag spomin!

ZIBIKA. Dne 15. julija smo imeli birmo tudi v naši fari. Ves teden so se vršile priprave za sprejem našega nadpastirja, lavantinskega škofa dr. Andreja Karlina. Naš župnik Jelšnik je imel prvi sprejemni govor, ki ga pa je govoril s tako tresočimi besedami, da se je bilo bati kaj hujskega. Sram nas je bilo vse farane, da imamo takega bojazljivega župnika. Prvo nedeljo po birmi se je pa že zopet ojunatil, pred Zibčani seveda, se hudoval raz prižnice in župane vseh treh občin grajal, da ni nihče imel poguma, nagovoriti škofa pri sprejemu. Steer pa tak govor, kakor ga je imel župnik, itak ni kaka posebna imenitnost. Podoba je, da tudi novi župani ne bodo hoteli tako plezati, kakor bo župnik godel. — Stara napredna korenina.

CERŠAK. Mi imamo župana Jožefa Reiterja, ki pač misli povsod le nase. Dasi je pasji zapor že davno potekel, kakor se je izrazil tudi g. živinozdravnik, vendar župan še ni dal odstraniti zapornih tablic. Zato so naši psi še v verigah in nagobčnikih, a njegovi so že prosti. Tako bodo začeli še psi sovražiti našega župana, ker jim ne dá svobode. Pa tudi drugače že dolgo časa nismo zadovoljni z našim županom. Zato 10. avgusta kroglice v gospodarsko-delavsko skrinjico, to je v drugo. Proč s starim županom!

SV. MARTIN PRI VURBERKU. V zadnjem dopisu o naši prireditvi 20. julija je nastal pomotoma nepravilen izraz, da sta se pevski društvi «Jadran» in «Zarja» odrekli vsaki podpori — biti bi moralo vsaki n a g r a d i. Čisti dobiček prireditve v korist tukajšnjim ubogim šolarjem je znašal 250 Din.

SV. MARTIN PRI VURBERKU. V zadnji številki «Slovenskega gospodarja» se neki dopisun zaganja kakor strahopeten psiček iz zaplotja v tamošnjega delovnega trgovca in narodnjaka Kostanjska in njegove somišljenike; naziva ga oberorjunaša, policajdemokrata, pritepenca. Ko sem na žeganje obiskal ta lepi kraj, smo se pri čitanju tega dopisa enkrat pošteno smejali in dejali: «Odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.» Kot naprednjak in prijatelj Kostanjskov sem hvaležen za pozornost s strani dopisnika v «Slovenskem gospodarju». Sedaj šele ljudstvo razmišljuje

o vsestransko koristnem delovanju tamošnjega «pritepenca» Kostanjska, katerega imajo vsi radi, razen njegovega stanovskega tovariša in nekaterih klerikalnih ovčic. Prepričan sem se, da ljudstvo uvideva, da je «pritepenec» v gospodarskem oziru faranom mnogo koristil in mu bo ljudstvo tudi hvaležno, če se bo izkazal tako delovnega tudi na narodnokulturnem polju. Kar se pa tiče priprav za občinske volitve, sem doznal, da je ljudstvo vobče zadovoljno z drugo kandidatno listo, ker se zaveda, da bo občini v korist in ponos, če pridejo v odbor tudi možje druge kandidatne liste. Če Klanfarjevim fantom in županovi mamici ni po volji, je to njihova zasebna stvar, s katero se tokrat ne bom pečal. Mogoče po drugem obisku več, če bo treba. — Izletnik.

VIČANSKI VRH PRI VELIKI NEDELJI. Že dolgo beremo z veseljem in ponosom našo «Domovino». Navzlic temu niste, gospod urednik, do sedaj še ničesar priobčili iz našega kraja. Zato prosim sedaj za priobčenje nekaj tukajšnjih novic. Pred nekaj dnevi je umrl tu viničar Franc Irgolič. Delal in mučil se je dolgo vrsto let za znanega bogatina klerikalca iz Sodinec. Ta veljak je reveža rabil za vsako najhujše delo, katero mu je plačal le z borno skorjico kruha. Ko je revež prišel na smrtno posteljo, se ni brigal zanj in ko je umrl v ormoški bolnici, ga ni človeka, da bi plačal za teh par dni oskrbo za njega. Neki drugi viničar je služil svojemu gospodarju celih 27 let, delal mu kakor suženj skoro zastoj ter postal v njegovi službi invalid brez prstov na roki. Sedaj, ko je gospodar klerikalec, ki je tudi cerkveni ključar, videl, da tega reveža ne more več tako rabiti in izmoggavati, je izročil vinograd svojemu zetu, ki je istotako hud klerikalec. Stopili so skupaj cerkveni ključar, njegov zet in mejaš, ki niti svoji materi ne pripusti krave, ki jo ima izgovorjeno za užitek, pa so sklenili: «Veš kaj, zaj ga le vln zeženi, se si ti zaj novi virt, kaj ti gdo more, če ga nečeš več meti; delati itak nemre, samo s kuče z njim.» In na ta sklep je moral ubogi invalid takoj iz koč. Bil bi brez strehe, da se ga ni usmilila dobra žena iz Ključarovcev, ki mu je prepustila svojo hišo v tem vrhu. Eden teh treh klerikalnih mogočnikov vtika svoj nos povsod, kjer ga ni treba. Posebna hujska pri nekem posestniku, da bi oče ne dal posestva simu, ki je navdušen demokrat. Svet temu in vsem klerikalcem: Brigaj se najprej za svoje domače, potem šele za druge razmere! Vam, viničarji in vsi mali posestniki, pa kličemo: Volite pri prihodnjih volitvah vsi kakor en mož klerikalce, da vam bodo za par let izmoggali zadnjo kapljico krvi iz vaših že itak izmogganih teles. Kateri viničar ali delavec hoče biti še dalje suženj klerikalizma, naj le voli svojo pogubo, to so klerikalci. Nasprotno, kdor hoče sebi in svojim otrokom dobro, naj vrže kroglico ne samo pri občinskih, ampak vselej pri vsakih volitvah v napredno skrinjico. Trikratni «Zdravo!» vam kličeta — *«dva muzikaša, dobra pajdaša».*

MALA NEDELJA. Pri slavnostni otvoritvi doma Narodnokulturnega društva v nedeljo 20. julija smo meli čast, pozdraviti razen mnogobrojnega domačega občinstva tudi cenjene goste iz Prlekije. Slavnost je kar najlepše uspeła. Zahvaljujemo se vsem, ki so pripomogli k lepemu uspehu, posebno še kumici, gospe Kupljenovi, za velikodušni dar tisoč dinarjev. Prosimo, da nas cenjeno občinstvo še nadalje podpre v našem delovanju na presvetnem polju. Naš cilj je gospodarski in kulturni napredek Male Nedelje. — Odbor,

ZABAUVNIK

Tri redkosti živalskega sveta

V početku našega stoletja je vzbudilo veliko senzacijo odkritje okapija, nekoliko žirafi podobne živali, ki prebiva plašna in samotarska v divjih pragozdih severnovzhodnega dela afriške države Kongo. Okapi je

Okapi.

velik kakor konj in nekako združuje v sebi lastnosti in posebnosti žirafe, antilope ter cebre. Pritlikavi narodi v Kongu so to žival dobro poznali, jo lovili ter si med drugim iz njene kože rezali pasove. Baš po teh pasovih, ki so vzbujali pozornost, je prišlo do odkritja te do takrat kulturnim narodom neznanе živali.

Zanimiva zver je tudi gorska gorila z dolgo cunjasto dlako. Ako opazujemo ta ogromni nestvor, postane razumljivejše, zakaj smatrajo nekateri učenjaki gorile gvinejskega obrežja v Afriki za ona bilja, ki nastopajo v pravljicah starih narodov kot velikani ali gozdni možje ali kaj sličnega. Nekateri

teh gorskih goril dosežejo višino 2 m 30 cm. In sedaj si predstavljajmo, da srečaš v gozdu nenadoma tak stvor, ki je za pol metra višji od največjega znanega človeka, ali ni mož-

Gorska gorila.

nost dana, da ga smatraš za divjega moža, povodnega moža ali podobno pravljico bitje. Pri starih narodih, ki so bili polni vražjeverja, je bil tak vtis prav možen.

Se manj znan nego omenjeni prvi dve živali je Evropejcem bambusov medved, ki

Bambusov medved.

živj v tibetanskem visokem gorovju. Le redki so Evropejci, ki so ga že videli živega.

Prezdor pod reko

Največje mesto Zedinjenih držav New York hitro raste in njegovo prebivalstvo se množi s tako brzino kot v nobenem drugem mestu na svetu. Da se ustreže vedno naraščajočemu prometu, potrebuje mesto novih potov in prometnih zvez. Zato se gradi sedaj predor, ki bo vezal New York z New Jerseyem pod reko Hudson. Tunel se koplje od obeh strani ter bo dokončan leta 1926.; stal bo okoli 40 milijonov dolarjev, to je blizu 3 in pol milijarde dinarjev, kar je več nego polovica vsega v Jugoslaviji v obtoku se nahajajočega papirnatega denarja. S tem si more čitatelj predstavljati, kako velikanske stroške zahtevajo umetne prometne zveze, da se ugodni potrebam velikih mest.

Miloš Roš:

O početku hrastniške industrije

(Konec.)

II.

Sedaj pa k zgodovinskim podatkom nekaj statistike.

Predvsem bi bilo morda zanimivo ineti vsaj približno sliko o stanju delavstva nekdanj in sedaj ter o produkciji premoga.

Leta 1857. n. pr. je produciral hrastniški rudnik s 170 uslužbenci 335.000 centov premoga, leto pozneje s 400 delavci pol milijona centov, l. 1882. so pa izkopali delavci že 674.930 centov dragocenega črnega kamena. Do leta 1921. se je pomnožilo število rudniških uslužbencev (vštevši uradništvo) na 925, in tega leta se je olajšala notranjost Hrastnika za 1.230.200 q premoga. Da bi nesli tega leta izkopani premog v koših, bi bilo potrebnih 1.230.200 ljudi, katerih vsakemu bi naložili na pleča cel cent in to nove, ne stare mere. Ker pa toliko ne štejejo danes vsi Slovenci v državi, vštevši naše žene in otroke, vidimo ogromnost podjetja in tudi pridnost delavstva.

Rudnik Ojstro je štel 1921. leta 330 uslužbencev, l. 1922. 340. V prvem teh let je produciral 68.710 q, v drugem 77.420 q.

Nezgode v rudnikih niso kaj redkega, in tudi hrastniški delavci niso bili teh obvarovani. Neštetokrat se je pripetilo, da je padel ta ali oni v jašek ali kaj podobnega, večje katastrofe, kakor so jih doživeli mnogi drugi rudniki, pa vendarle ni bilo in, upajmo, da je tudi ne bo, saj danes je že dokaj varnostnih naprav glede dušljivih in vnetljivih plinov: ventilacija rovov, varnostne svetiljke itd., česar vsega pred leti ni bilo. Plini so eksplodirali v nekem hrastniškem rovu l. 1893., a je k sreči bila le ena sama žrtev, vrl možak Krištofič. 17 let pozneje je enaka nezgoda uničila življenje dveh rudarjev, Kokalja in Petriča.

Umevno je, da vlada v velikih podjetjih, kakor je Trboveljska premogokopna družba, le redkokdaj vsestranska zadovoljnost. Če bi bil zadovoljen delavec, bi godrnjali delničarji, češ, dividenda je premala; nasprotno pa je težko zadovoljen delavec, kadar si mane roke akcijonar. No, in ker si je mel roke le ta, je prišlo do mnogih stavk, med katerimi so bile najpomembnejše v letih 1889., 1892., 1903., 1920., 1921., 1922. in 1923. Ojstrani so štrajkali

že l. 1883., a l. 1884. celo dvakrat. Iz štrajka v l. 1889. bo še vsem starejšim hrastničanom živo v spominu pretresujoča slika, ko so tirali v zapore vrste delavcev, vključenih v verige, za njimi pa so lilele njihove žene in otročiči. Uspeha je pa imel ta štrajk med vsemi največ, kajti takrat so dosegli delavci osemurni delavnik, 100 % za akordno delo in 40 % v tako imenovani gosposki dnini. Najdaljša stavka je bila ona v preteklem letu.

Z rudnikom smo prav za prav končali; ker sta pa z njim v isti dolini se nahajajoča tovarna kemičnih izdelkov in steklarna v jako tesni zvezi, omenjam kratko tudi početek teh dveh danes jako velikih podjetij.

Pri rudniku je zaostajalo že v Luznarjevi dobi na kupe drobnih premogovnih odpadkov, s katerimi niso znali ne kod ne kam. Treba je bilo misliti na lokalno industrijo, ki bi ta drobiž nele odstranila, ampak ga tudi kolikor toliko dobro plačala. V taki misli je kupil hrastniški rudnik Pekarjevo posestvo; od tega je prodal vsa Pekarjeva poslopja z bližnjo okolico inženirju Heiderju, Pekarjevo »Spašnico« pa vitezu Gosslethu.

Heider je predelal staro Pekarjevo hišo v lično vilo ter postavil v bližini ste-

Predor bo dvojen, imel bo dve luknji, in sicer eno za promet proti zapadu, drugo pa za promet proti vzhodu. Dolgost luknje bo znašala preko 2500 metrov.

Ko bo predor izgotovljen, se bo moglo skozi njega prepeljati na leto najmanj 15 milijonov vozil, ali 40.000 na dan. Ker bodo ta vozila večinoma avtomobili, katerih motorji proizvajajo strupene pline, ki so človeškemu življenju nevarni, zato bo imel predor mnogo ventilatorjev, tako da bo zrak v predoru popolnoma izmenjan 40krat na uro s svežim zrakom. Vrh tega bodo na vsakem koncu vedno straže; ako bi iz kateregakoli vzroka morali avtomobili stati dalje časa v predoru, bodo te straže avtomobiliste posvarile takoj, da zapro svoje motorje. Kako nevarni so plini iz avtomobilov, je pokazala nesreča v Pittsburgu, kjer je obstal promet v predoru le za kratek čas ter so potem morali mnogo oseb prepeljati v bolnico.

Gradnja takšnega predora zahteva velikanke priprave in natančne načrte, katere so izdelali najboljši inženjerji. Inženjerji zahtevajo, da ni delo pri gradnji predora prav nič nevarnejše kot kje drugje na prostem. Delavci delajo v posebnih zaprtih oddelkih, v katerih se nahaja stisnjen zrak, ter so poučeni, kako jim je ravnati, preden pridejo v navaden zrak. Do sedaj še ni izgubil življenja niti en delavec, ki dela v predoru. Res je bilo nekaj mož ubitih, toda ti so izgubili življenje pri pričetnih delih na peščenem obrežju, v predoru pa se uporabljajo vsa moderna in možna sredstva, da se preprečijo nezgode.

Zadnje tedne so imeli Newyorčani dvakrat priliko videti, kako se je iz reke Hudson dvignil velikanski curek vode visoko v zrak, tam, kjer se gradi novi predor. Inženjerji so pojasnili ta dogodek takole: stisnjeni zrak v predoru je prodrl skozi zemljo in blato nad predorom ter dvignil vodo v zrak. Že 24 ur prej je pričela zemlja lesti v predor ter so bili delavci na ta dogodek vedno pripravljani; zato so se podali na varna mesta in ni bilo nikakih žrtev. Če bo ostalo ves čas take ogromne gradnje brez žrtve, bo to gotovo velik dogodek.

klarno, Gossleth je pa pričel staviti više zgoraj ob potoku l. 1859. veliko tovarno za kemične proizvode, ki je bila dogotovljena leta 1861.

Do l. 1866. je ostala tovarna last graditelja, takrat jo je prodal c. kr. priv. Avstro-orientalski banki v Trstu. Od l. 1878. je tovarna akcijska družba, ki je imela svoj sedež v Trstu, odkoder izvira tudi stavitelj tovarne Franc vitez Gossleth, Ritter von Werkstätten.

Tudi daljši okolici Hrastnika sta še v dobrem spominu sinova tega moža Franc in Jurij, vsemogočna Nemca, brez katerih privoljenja ni smel v dolini v gotovi dobi Slovenec niti kihnuti. Pozneje sta se ta dva gospoda zamerila - vsaj za nekaj časa - ne vem iz kakega vzroka, tudi »zgoraj«. Šlo je za to, da bi postajal tudi v Hrastniku brzovlak. Vsa vnema Gosslethov ni zalegla in zadeve se je zavzel takratni deželni poslanec Roš, ki je šel v ta namen k ministru. Ta je poslanca zvesto poslušal, a ko je končal, je rekel: »Pošiljajo vas gospodje Gosslethi, kajne? Želji ni mogoče ustreči, ker ...»

«Ne, eksceleuca,» ga je prekinil poslanec, »pošiljajo me tisoči volilcev, ki zahtevajo, da se njihovi prošnji ugodi.»

Ameriška plesalka na želvi

Naša slika predstavlja ameriško plesalko Grady, ki pleše na 300letni želvi v Newyorku.

Panama je bila v davnih časih morje

Republika Panama je majhna država Srednje Amerike s prebivalstvom španjolske narodnosti in je znana zlasti po svojem morskem kanalu, izkopanem na najožjem delu te države. Ta kanal veže Veliko morje s Karibiškim. O tej državi, ki je na obeh straneh obdana od morja, trde nekateri raziskovalci, da je bila svoječasno morje, in sicer se največ peča s proučevanjem tega ozemlja newyorški zemljelovec Sheridan.

Sheridan ima v svojem stanovanju v Newyorku celo zbirko okamenelih kosti morskih živali, ki jih je našel visoko v panamskem gorovju, zaradi česar baš sklepa, da je moralo biti v davnih časih vse to ozemlje pod vodo. Drugače si ni mogoče razlagati, kako so prišle morske živali na vrhove gorá. Največ teh okamenelih kosti izvira od kitov.

Ves drug je postal minister na te besede, in uspeh je bil ta, da smo dobili namesto brzovlaka, katerega ni dovolil pod nikakim pogojem ne v Hrastniku in ne drugje, nov popoldanski osebni vlak, ki je krajevnim razmeram tudi zadoščal.

Resnici na ljubo je treba pripoznati, da je bil zlasti Franc Gossleth jako dobrega srca in je zlasti revežem delil obile dobrote; radi tega naj mu bodo odpuščeni vsi drugi nepolitični in politični gresi, med zadnjimi tudi ti, da je bil sokriv ponemčevanju, ki ga je širila po hrastniški dolini v prvi vrsti baš tovarna kemičnih izdelkov.

Da je porabila tovarna znatno množino premogovih odpadkov in tudi premoga ter da se rudniško vodstvo v svojih računih ni motilo, je razvidno iz množine produktov, ki jih je tovarna razpošiljala po Avstriji, v Nemčijo, Švico, na Angleško in drugam. Tako imam na razpolago podatke o množini izdelanih kemikalij v letu 1880. (Številke značijo metrske stote.) Tedaj je tovarna odposlala: žveplenokislega kalija 2587, rafiniranega natrijevega solitra 54, žveplene kisline 9311, Glauberjeve soli 802, kromovega kalija 3023, kristalizirane sode 1162, kuhinjske soli 531, solne kisline 2435,

Te kosti je našel Sheridan, ko je iskal zlato na svojem zemljišču v južnem delu Paname. Pred več leti, ko so kopali panamski prekop, so pri Kulebri odkopali kitove kosti in so bili že tedaj mnenja, da je bil ta del zemlje nekdanje dno morja. Sheridan pa je našel kosti mnogo dalje proti jugu ter prišel do zaključka, da je bil ves južni del Paname nekdanj pod morjem.

Sklepa se iz raznih znakov, da je bilo to gorovje v pra-davnih časih, ko je bilo pod morjem, kotišče kitov. Iz navad kitov pri kotenju je znano, da se v tem času nahajajo blizu obrežja z globokimi zalivi in zajedami.

Toda te kosti niso edina priča, da je bila Panama pod vodo. Sheridan je našel tudi neko gobjo podobno tvarino, ki je vsa obdana s školjkami.

Že v davnih časih se je pripovedovalo med domačimi Indijanci o morskem prehodu med obema Amerikama, Južno in Severno. Tudi Kolumb je na podlagi govoric Indijancev iskal ta prehod, a ga ni mogel najti, za kar mu je bilo pozneje v življenju vedno žal. Najti ga pa seveda ni mogel, ker je velik preobrat v sredini zemlje dvignil iz morja zemljo, ki je zvezala oba dela Amerike po suhem.

To se je moralo zgoditi le malo stoletij pred prihodom Kristofa Kolumba v Ameriko, ker bi se sicer med Indijanci ne mogle ohraniti pripovedke o tem prehodu. Sodi se, da so Indijanci od roda do roda ohranili spomin na to morsko ožino in v času, ko so Kolumbu pripovedovali o njej, še niso vedeli, da so silne naravne sile na onem mestu dvignile ozemlje, katerega dobršen del se nahaja sedaj v oblasti republike Panama.

Razlog očetovstva.

Sodnik vpraša obtoženca:

«Koliko imate otrok?»

«Ne vem.»

«Kako ne veste! Kaj zbijate šale! Kako ne bi oženjen človek vedel, koliko ima otrok.»

«Hm, toda, gospod sodnik, morate uvaževati, da me cela štiri leta ni bilo doma.»

solitra 3964, soliterne kisline 244 in železnega rdečila 2532 q.

Danes izdeluje tovarna velike množine umetnih gnojil, raznih barv, pralni prašek, milo, črnilo, kremo za čevlje in ne vem kaj še vse.

Še kaj o steklarni? Ta se je razvila iz skoro bankerotne podjetje v veliko, bogato podjetje, katero more svoje delavstvo dobro plačevati, staviti eno stavbo za drugo, poleg tega pa deliti še lepe dividende.

Obilo zaslužka dajo vsa ta podjetja našemu delavcu in našemu obrtniku, a največji dobiček ima pa le naš narodni nasprotnik, ki ga je uporabljal v veliki meri nam Slovencem sovražne namene. Ali dela to skrivaj tudi danes, bomo šele videli ...

Pomagaj si.

Mirko prosi očeta, naj mu daruje dinar, da pojde v menažarijo gledat orjaško kačo.

Oče: «Dragi Mirko, saj imaš povečevalno steklo. Postavi pod steklo črva in videl boš orjaško kačo.»

Podružnica.

Orožnik: «Kaj, tudi tukaj že beračite? Do zdaj ste prosjačili le v sosednji občini.»

Berač: «Tam imam samo podružnico ...»

H katastrofi ameriškega mesta Loraina

Mesto se zopet gradi. — Nesreča je zahtevala žrtve tudi med slovenskimi izseljenci.

O silnem viharju, ki je uničil ameriško mesto Lorain, smo že pisali. Sprva se je mislilo, da je nesreča zahtevala več sto smrtnih žrtev, a se je vendar izkazalo, da jih je bilo le kakih 125 s tistimi vred, ki so izginili brez sledu. Brez vsake poškodbe ni niti ene hiše; poškodbe na nekaterih poslopjih pa so zelo neznatne. Celokupna škoda se ceni sedaj na 25 milijonov dolarjev, to je okrog dve milijardi dinarjev v našem denarju.

Mesto se sedaj že zopet dviga iz razvalin. Vseposod delajo zidarji. Ljudje, ki niso mogli dobiti stanovanj v celih hišah, so si zgradili lesene barake.

Omeniti pa še moramo, da je od katastrofe bila prizadeta tudi tamošnja slovenska naselbina. Slovensko dekle Marija Kodolja, ki je bila usodnega dne zaposlena v neki prodajalni v zabavnem parku ob jezeru, je bila ubita z osmimi drugimi osebami, ko je ciklon preobrnil prodajalno. Druga Slovenka Marija Zore je bila v službi v restavraciji. Ko je pridrvel vihar, je poslopje deloma porušil in težka ledenica je padla nanjo. Bila je težko poškodovana. Ali je okrevala, ni znano. Slovenca Stefana Kosa pa je vrgla burja v jezero, ko je baš sedel na bregu in lovil ribe. Kaj se je z njim zgodilo, ni znano. Domov se ni vrnil, a tudi njegovega trupla niso našli.

Beli Indijanci

Kakor smo že kratko poročali, so našli v Ameriki Indijance z belo kožo. Odkril jih je ameriški profesor Marsch v gorovju Darien na jugu panamske republike ter tri take eksemplarije s petimi bakrenorjavimi normalnimi Indijanci privedel v Newyork. Ali so ti beli Indijanci člani kakšnega izgubljenega plemena ali pa navadni albini, to je belci, v katerih kožo narava ni dala rjavega barvila, to bodo dognali učenjaki. Taki belci se dobe

sem in tja pri vseh narodih in so nenaravno beli, ker manjka v njihovi koži barvna snov. Profesor Marsch je naziranj, da ti beli Indijanci niso mešanci belih in bakrenorjavih ljudi ter tudi niso albini, ker albini imajo poleg bele kože tudi bele lase, rdečkaste oči ter nimajo v koži prav nikakih temnejših mest. Ti beli Indijanci pa imajo pšenične lase, modrikaste oči ter pegasto kožo.

Toda profesor Marsch še ni povedal, kako se to njegovo mišljenje ujema z dejstvom, da so ti trije beli Indijanci otroci čisto običajnih bakrenorjavkastih indijanskih staršev, ki se prav v ničemer ne razlikujejo od ostalih ameriških indijanskih plemen.

Med onimi petimi normalnimi Indijanci, ki jih je profesor privedel z belci, se nahajata oče in mati belcev. Očeta imenujejo kratko Jim, ker njegovega indijanskega imena, ki šteje celih 28 črk, ne more nihče izgovoriti. Star je približno 40 let. Njegovi otroci belci štejejo 16, 14 in 10 let. Najs'arejši in najmlajši sta dečka, srednji pa deklica.

Ko je parnik, s katerim so se pripeljali v Newyork, priplul k pomolu, je velika množica ljudi začudeno ogledovala te stvore naravnih igre.

O kavi in pripravljanju kave

Zrnata kava je plod drevesa kavovca, katerega domovina je Abesinija in Sudan. Od tam se je razširil kavovec po vsem vročem ozemlju. Že v 16. stoletju so kuhali iz kavovčevih zrn v Arabiji pijačo, katero so nato spreleli Evropejci, za tem pa še drugi narodi.

Arabski kavovec je 5 do 6 metrov visoko drevo z vitkim deblom in s tankimi vejami, ki so obrastle s podolgastimi zgoraj temnozelenimi, spodaj belimi listi. — Beli, dišeči cveti tega drevesa se razvijajo v jagode, spčetka zelenkaste, pozneje vijoličastordeče. Jagode se na soncu posuše in zrna izluščijo. Vsaka jagoda hrani dve kakor rog trdi, spredaj ploščnati, na hrbtu izbočeni kavni zrna.

Glede redilnih snovi se kava prav za prav sploh ne more vzeti v poštev. Praženo kavno

zrnice ima jako malo beljakovine, nekaj tolšče, malce olja, sladkorja in čreslove kisline ter kofein. Po kofeinu največ ima kava svoj poseben prijeten okus. Kofein je v večji količini jako škodljiv. Te snovi v kavi so vsled male množine tako brezpomembne, da bi telesu ne zadoščale, ako li se dale tudi popolnoma izrabiti; v resnici pa še teh vseh ne prebavimo. Seveda se stvar izpremeni, če kavi primešamo mleka. Kavina redilnost se s tem znatno pomnoži, a zasluga gre mleku, ne kavi.

Kava kot taka osveži duha, poživi ude, odganja spanec, vpliva blagodejno na srce in živčevje ter pospešuje prebavljanje, a to le v mali količini. Preobilno zaužita kava povzroča glavobol, neredno delovanje srca in želodca, nervoznost, omotico in druge take bolezni. Mladini ne dajajmo črne kave.

Sirova kavna zrna so trda in imajo včasih neprijeten duh. Pred uporabo jih pražimo. Pri praženju se razvijajo lepo dišeče snovi, zrna se nekoliko zrahljajo. Pri praženju nastane nova snov, karamel, to je pražen sladkor. Od te snovi je odvisna kavna barva, ki nam kaže, kako dolgo smemo zrna pražiti. Ako zrna vlečejo na belo, je to znamenje, da se dišeče snovi še niso razvile v zadostni meri; ako so prečrna, so se izpremenila v oglje. Ravno zadosti pražena in najboljša je kava takrat, če so zrna rjavkastorumene barve. Pri praženju moramo zrna neprenehoma mešati, da se žgo enakomerno. Praženo kavo hranimo v kositrnih posodah, ki se dobro zapirajo. Ker izgubi kava, četudi je zaprta, nekaj svojega duha, zato je dobro, da se praži sproti ali kvečjemu za nekaj dni. Varčnost in pazljivost sta tudi tukaj potrebni.

Kavo meljemo ravno pred uporabo, da ne razgubi preveč svojega duha. Pri mletju bodimo previdni; čim drobneje je zmljeta, tem izdatnejša je, tem bolj se potem pri zauživanju izkoristijo njene malenkostne redilne snovi.

Kadar pripravljamo kavo, polijemo ponavadi zmloto kavo s kropom, pustimo tako nekoliko namakati in je nič ne kuhamo, ker

Anton Stražar:

Zgodbice iz vrhovske fare

III. Ah, kako bo lepa naša cerkev!

Pri delu je imel naš Lovro vedno dosti gledalcev. Kdo bi zameril kmečkim ljudem, če si radi ogledajo »kunštne in lepe reči«, kot sami pravijo. Saj imajo itak malokdaj priložnost, da bi kaj takega videli. Pa Lovro se je tudi trudil na vso moč, da kaj lepega napravi, kar se mu je tudi posrečilo, kajti za slikarstvo je bil on rojen in je bilo to njegovo največje veselje. Ko so torej ljudje videli že prve njegove stvari izdelane, so kar strmeli in vsevprek govorili: »Ah, kako bo lepa naša cerkev! Tudi župnik je bil z njim zadovoljen, ko ga je opazoval večkrat pri delu in mu vsakokrat govoril: »Sedaj vidim, da imaš roko, le daj dobro napraviti, to bo zate najboljša spričevalo!«

Ko sta bila nekoč s šaljivim zidarjem Šteficem sama pri delu v cerkvi in ravno jedla v zakristiji, začne možiček govorniti:

»Da, fant, imenitno nam boš olupšal cerkev. Ze prejšnji naš fajmošter bi nam

lahko to storil. Pa povem ti, ta je imel do žensk preveliko veselje. Ali se ti spodobi za fajmoštra?«

Lovro je možička začudeno pogledal in zmajal z glavo.

»O, nič me ne glej in ne majaj z glavo. Kar ti sedaj govorim, za to se lahko, na zelen' pridušim, kar je pri meni največja kletev. Samo nekaj naj ti še povem: ko je Ključarjev Gregec vozil temu fajmoštru iz Ljubljane sladkor, kavo, riž in drugo tako ropotijo, ki jo ima gospoda rada, je fajmošter ukazal vozniku, ko sta pripeljala mimo doma neke ženske, da sta se ustavila, in skoro polovico tega blaga je dal fajmošter tej babnici. Gregec je seveda vse to gledal kot »bik nova vrata«. Pa fajmošter je rekel nato: »Ta ženska je potrebna kakega priboljška, ker je reva.«

Lovro ta pripoved kar ni šla v glavo. Končno reče Štefic:

»Čakaj, fant, to boš zvedel še od drugih ljudi v naši fari, pa še dosti več, kot sem ti jaz povedal!«

Tako so jima ure tekle, slikarju in zidarju. Lovro je postajal vedno bolj domač v fari,

V vrhovski fari je bila tudi vdova Mihčevka, ki je imela kar tri hčere, zrele za moštive. Najmlajša je bila Lenčika, ki je bila tudi bolj »gosposka« in šivilja.

Mihčevki kot njeni hčeri je ugajal mladi slikar Lovro. Premišljevali sta obedve, kako bi ga privabili v svojo hišo. Naposled pade materi rešilna misel v glavo. Ko je prišla vrsta nanjo, da je nesla Lovru jesti, mu je skuhala potvičenih štrukljev in napravila ocvrtja, da bi ga bila dva mlatiča sita.

Preden je odšla Mihčevka domov, ga je še prosila:

»Ko sem zdaj gledala, kako slikaš, se mi zdi, da so svetniki kakor živi. Ali bi prišel zvečer k nam pogledat, da bi nam enkrat prenovil kip Matere božje.«

Ženskam se je posrečilo, da so z zvišjačo ujele še čisto neizkušenega Lovra. Mladenič še pač ni vedel: kar vrag ne zmoro, ženska pripomore.

Ko je torej Lovro prenavljal Marijin kip, je tudi Lenčika s sladkimi besedami in prijaznimi pogledi osvajala Lovrovo srce. Kdaj se je prav za prav Lovro ujel v Lenčikine zanjke, še sam ni vedel.

pri vrenju izgubi kava preveč svoje moči. Če jo pa kuhaš, moraš paziti, da je ne kuhaš predolgo časa. Čim dalje časa jo po nepotrebnem kuhaš, tem slabša je.

Pri nakupovanju kave je treba zelo paziti. Predvsem naj gospodinja ne kupuje zmlete kave. Dobe se trgovci, ki so tako brezvestni, da mešajo v kavo raznovrstne reči, ki so ne samo neokusne, temveč celo škodujejo zdravju.

Zanimivosti iz vsega sveta.

Ameriški vročinski valovi povzročajo, da se mnogi ljudje dolžijo, da so izvršili zločine, ki jih v resnici niso zakrivali.

Najstarejša hiša v Ameriki je v Guilfordu v državi Connecticut; zgrajena je leta 1639.

V vsaki ostrigi se nahaja prav majhna količina bakra.

Golobi «goura» dosežejo velikost gosi.

Samo komarji ženskega spola pikajo in sesajo kri.

Brazilski Amačonski veletok, ki je tretja največja reka na svetu, ima 670 vrst sladkovodnih rib.

Plast, pod katero je ležalo od Vezuva zasuto starinsko mesto Pompeji, je bila 6 do 6 in pol metra debela.

Ena najstarejših evropskih tobačnih tvornic se nahaja v Londonu; zgrajena je bila leta 1595. od Viljema Barlowa.

Iz jeze do tašče.

Gašper: «Zakaj pa si svojemu kužku odrezal rep?»

Ožbovt: «E, vruga, ker je vedno tako veselo migal z njim, kadar nas je posetila tašča.»

To je bilo prvo njegovo ljubezensko znanje, kakor mi je pozneje sam zatrdil.

IV. Vsa dekleta bi rada «malarja».

Kdo bi pač zameril ženskam, če imajo za glavni cilj možitev — skoro vsaka si želi dobiti moža, da bi postala gospodinja, pa kar je najglavnejše, da skrbi potem mož za njen življenjski obstanek. Tako je bilo in tako ostane na svetu! Da so bila pa naša dekleta pred vojno mnogo bolj ponosna kot so pa sedaj, to je znano. Zato ni nič čudnega, če so vrhovska dekleta napravile pravi lov na slikarja Lovra. Eh, kaj se hoče, vojna je bila, možitve ni kazalo nobene, kajti fantje so se topli «tam za laškim gričem». Ko so dekleta opazila, da se Lenčka nekaj smučje okrog Lovra, so med njimi osobito tri sklenile maščevanje nad svojo tovarišico.

Klinčkova Polonica je bila med prvimi, ki je Lenčki na vsak način hotela napraviti kakšno srčno rano. Čeprav je bila Lenčka prijetna in bolj gosposka deklica, je bila vendar tudi Polonica z vsemi darovi obdarovana, namreč s takimi, ki zanimajo srce mladega človeka.

Uročina

Huda je vročina tudi v Ameriki. Zato je tudi tam po vodah vse polno kopalcev, posebno takih, ki imajo malo dela, pa dosti denarja. Najbolj so posečana kopališča ob morju, kjer večinoma prevladuje nežni spol,

ki pa je v Ameriki zelo norčav in si privoščijo vsakovrstno zabavo.

Naša slika predstavlja tri mlade Američanke, ki ob kopališču jasejo modrega strica slona.

Količek za ugankarje

REBUS.

5 1" R 4" E J E 10 L "9.

VSTAVLJANJE.

Kdrzpdkpvtauljsindržvplijvsvisklđ.

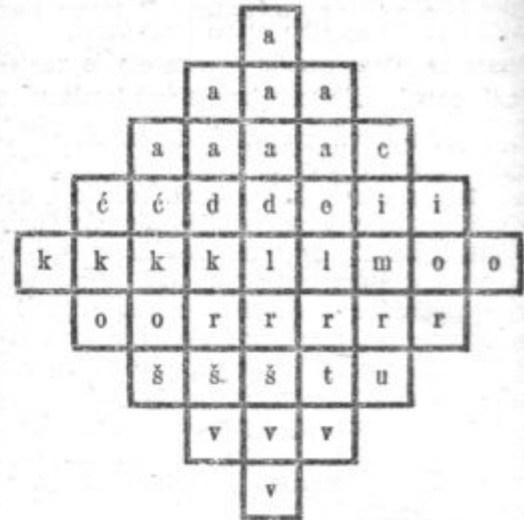
Vstavi v tem redu na prava mesta prave samoglasnike in razloči besede, pa dobiš geslo, ki bi ga moral uvaževati vsak državljan.

Začela je Lovru donášati češenj, katere je posebno rad zobal, dalje lepe šmarnice in sladke jagode. Lovru pa je tudi ugajala lepa rdečelična deklica in kako ga je znala prijazno pogledovati!

Na Klinčkovo Polonico pa je bila že precej časa jezna Burjeva Rezika. Ta jeza je izvirala od takrat, ko ji je Polonica s hudobnim jezikom fanta «požrla». Besedo «požrla» je naglašala Rezika vedno, kadar je pripovedovala kaki tovarišici svojo žalostno zgodbo o izgubljenem fantu. Ko je Rezika izsledila, da se hoče nekaj splesti med Polonico in Lovrom, je pri prvi priložnosti, ko je prinesla Lovru kosilo, povedala prav mično kratko povest o Polonici, in sicer:

«Veš, meni ni nič mar, ali imaš rad Polonico ali ne, samo to ti povem: Bilo je še pred vojno, ko je Polonica imela kar dva fanta. Mislila si je: če enega izgubim, mi še drugi ostane. Nekega večera pa, ko je eden njenih fantov prišel pod njeno okno, je drugega slišal, ki je že z njo govoril v spalnici. Oba fanta sta se razgovorila in Polonica je ostala na dilemi. Sedaj pa tudi kar trem k vojakom piše. Pa ji lahko rečeš, da sem jaz to povedala!»

DIAMANT.

Črke se morajo tako urediti, da pomenijo vodoravne vrste: 1.) soglasnik; 2.) aparat, ki meri čas; 3.) prostor z umazano vodo; 4.) veliko poljsko mesto; 5.) priimek demokratskega ministra, ki je padel kot žrtev atentata; 6.) dežela, kjer je del Slovencev še nesvoboden; 7.) oseba, opasna divjačini; 8.) kjer pelje voz; 9.) soglasnik. Srednja navpična vrsta se glasi kakor srednja vodoravna.

IZPOPOLNJEVALNA UGANKA.

Prijeti me ne moreš,
ker prav za prav me ni;
in vendar prav določno
me tvoje zro oči.

Če si me že pogodil,
še črko mi vridaš
za tretjo črko mojo,
zdaj ptico me imaš.

Če zdaj za prvo črko
še eno deneš mi,
ponoči se bojiš me,
zelo se gabim ti.

Seveda je Lovro sedaj kar obrnil hrbet vsiljivi Polonici. Ko ga je ta jokaje vprašala, zakaj jo tako zaničuje, jo je vprašal:

«No, Polonica, ali si ta teden dobila že od vseh treh pisanje? Veš, tri imaš zadosti, jaz nočem biti še za četrtega!»

Že se je radovala vsa v veselju Rezika, kajti bila je zmagovalka; pa tudi Lovro se je že nekoliko zanimal za Reziko. Največ je k utrditvi tega znanja pripomogla njena teta, ki mu je rekla enkrat zvečer, ko je bil pri nji na obisku: «Fant, ako bi vzel Reziko, imam jaz par tisočakov za vaju in tudi kaj drugega bi še dala.»

Pa marsikdaj se v ranem jutru obeta, da bo lep dan, toda pridejo oblaki in zakrijejo svetlo solnce. Enaka usoda je zadela tudi Reziko, kar boste zvedeli v naslednjem poglavju.

(Dalje.)

Pozabila je.

Ožbovt: «Kaj za vruga, pa tako tresiš otroka?»

Urša: «Pozabila sem zmešati zdravilo, ki ga je otrok zaužil.»

SV. JANEZ NA DRAVSKEM POLJU.

Mi vstajamo in vas je strah, lahko s ponosom rečejo naši napredni možje, ki ne priznajo svojega dušnega pastirja za merodajnega, da bi jih vodil v politiki. Držijo se izreka apostola sv. Pavla: »Ne vpljetajte se v posvetne zadeve«. Rekli so svojemu dušnemu pastirju, da jim sveti nauki župnika, ki jih je pred 20 leti učil lepih stvari, katerih se ljudstvo še sedaj dobro spominja. Tako so se napredni možje izrazili napram svojemu provizorju. Možje sosednjih občin, storite tudi vi tako! Vsi skupaj pa se pred občinskimi volitvami obrnite do domačih klerikalnih voditeljev z zahtevo, da povedo, kaj so njihovi poslanci storili za vas. Primeren obračun pa napravite na podlagi te izjave dne 10. avgusta.

ORMOŽ. Bližajo se nam občinske volitve. Povsod, kjer je obstojala nevarnost, da zlezejo zopet na površje ostanki prejšnje nemškutarije, se je osnovala izmed vseh slovenskih strank sestavljena slovenska lista. Tako v Ptuj, v Mariboru itd. Samo v Ormožu sta to onemogočila znana gg. Rojs in Masten. To pa samo radi tega, da bi ostala s pomočjo par starih zagrizenih nemškutarjev na površju. Pameten Nemeec itak ne mara marširati z renegati. Oglejmo si ta dva gospoda malo bliže: Prvi se ne more otresti šeg in navad staroavstrijskega orožnika ter mu je najljubše delati zgago. To pa ne samo proti nasprotniku, ampak proti vsakomur, kjer mu je le mogoče. Lastni somišljeniki niso izvzeti. Radi tega je zletel iz klerikalne posojilnice v Ormožu. Potem je bil nekaj časa radikal in sedaj je postal pristaš ostankov ormoške nemškutarjeve stranke. G. Masten pa je učenec svojega mojstra. To je tak talent, ki sliši, kako kamenje cvete in kako trava raste. Sploh je največji razumnik na Rojsovi listi, katero je krstil za Slovensko meščansko gospodarsko listo. Na tej listi blešči ime Stammen, ki je bil namestnik na nemški Schauerjevi listi za skupščinske volitve. Druge nemškutarje bomo prihodnjč opisali, za danes si oglejmo samo g. Mastena. Človeka, ki bi bil tako nedosleden in ki bi agitiral s tako potvorjenimi dejstvi, z obrekovanjem ter lažmi, težko najdeš v našem okraju. Ta človek agitira s tem, da je dosedanji občinski odbor slabo gospodaril, ker je odprodal nekaj zemlje, ter da se sedaj ne ve, kje je denar — sam pa je glasoval za vse. Ali ni to hudobija? Občina je morala postaviti pri vinogradu novo poslopje za stiskalnice in viničarja, kere se je staro porušilo. Sejni sklep je bil soglasen, ker sta glasovala zanj tudi gg. Masten in Rojs. Da ne bi radi tega zvišali občinskih doklad, osobito ker je občina uvedla tudi električno razsvetljavo, je občinski odbor soglasno sklenil, da se proda par neproduktivnih parcel ter zemljišče tako zvane Amerike, katera niso dajala občini nobenih dohodkov. Predlog, da se to proda, je stavil Mastenov najozjji somišljenik Rojs. Sedaj si oglejmo drugo prodajo: G. dr. Lovrec je kupil staro opekarno ter sklenil isto moderno preurediti, tako da bi izdeloval zarezno strešno opeko itd., to pa le, če mu občina proda par oralov ilovne zemlje, ker bi sicer ne mogel podjetja razširiti. Ves ormoški okraj nima opekarnarje ter morajo naši kmetje in drugi posestniki storiti za par sto komadov opeke dolgo pot v Ptuj, Križevce itd. Dolžnost vsake občine je, da podpira domačo industrijo, ker s tem dviga lastno davčno moč. Za druge svrhe te zemlje sploh ne bi prodala. Naš Masten je bil trikrat pri g. dr. Lovrecu in ga nagovarjal, da kupi to zemljo, češ, on in vsi njegovi pristaši bodo pri seji za to glasovali, ker je tako podjetje za Ormož

potrebno, kar se je tudi zgodilo. Ko je pa občina v smislu zakona nabila razglas o tej prodaji, je Masten prišel prvi protestirati proti tej prodaji, za katero je pri občinski seji sam glasoval. Hujskal je še druge občane k protestu, a je dobil samo nekaj kalinov. To pa je počenjal baje samo radi tega, ker mu gospod dr. Lovrec ni izročil kovaškega dela, na katero je računal. Ali je to zastopnik za mestno občino Ormož? Poleg tega pa je občina prodala to zemljo za visoko ceno — oral po 75.000 K — in ves denar naložila po 12 odstotnih obrestih, medtem ko zemlja še enega odstotka ni nosila. Danes pa občina lahko kupi v ormoški občini boljšo zemljo oral po 35.000 K, ker so cene zemljiščem padle. To je menda dobro gospodarstvo. Kako štiti Masten koristi naše občine, je nadaljnji dokaz občinski lov. Prejšnji najemnik lova g. Trautveter je obljubil, če se mu lov pod roko podaljša, na leto 4000 do 5000 K. Pri seji je pa vstal takoj Masten in dejal, da on in njegovi pristaši protestirajo proti temu, ker bo lov pri dražbi prišel na 10.000 do 12.000 K. Naša stranka je potem, da ne oškoduje občine, ponudbo odklonila. Kaj pa je storil Masten? Dogovoril se je z ormoškim graščakom Georgevitsem ter z renegatom Kralom, katerega sinovi še sedaj tirajo renegatsko politiko in so bili glavni agitatorji za nemško Schauerjevo listo, tako da je g. Georgevits zdražbal lov na 2000 K. Masten in Kral pa sta postala neke vrste kompanjona na ta način, da je njima odstopil Georgevits polovico lova. Ko je občina drugo leto zaradi neizpolnjevanja dražbenih pogojev Georgevitsu odpovedala lov in je temu okrajno glavarstvo ugodilo, je imela občina ponudnika do 25.000 K na leto. Deželna vlada pa je radi nekkih formalnosti na priziv Georgevitsa odpoved razveljavila, tako da imajo še danes ormoški lov Georgevits, Masten in Kral za 2000 K ter je na ta način občina oškodovana letno za 23.000 K, kar znaša v petih letih 115.000 K. Zato pa ima čast Masten, da sme govoriti z Georgevitsem, ki menda misli, da se pri graščaku človek začne. Za listo, na kateri so taki ljudje na prvem mestu, kakor je Masten, ki hujška proti občinskim sklepom, za koje je sam glasoval, ker ni bilo pričakovane zasluzka, kateri laže volilcem, da ne ve, kje je denar naložen, pa je bil sam preglednik računov ter pravilnost istih potrdil, kateri je bil za svoje obrekovanje in častikrajo preč par dnevi pri sodišču v Ormožu obsojen na globo po 2000 Din ter stroške dveh odvetnikov, ne bi glasoval noben zagorski seljak. Za to listo ne more glasovati tudi noben Ormožan, kateremu sta dobrobit in napredek mesta na srcu. Ne more glasovati tudi noben zaveden Slovenec, naj pripada katerikoli stranki, ker je na prvem mestu liste stara nemškutarjeva družba. Šele kot zadnji in kot namestniki so naši ljudje. In to stranko sta krstila Rojs in Masten za Slovensko meščansko gospodarsko listo. Kaj pravite k temu gospod Stammen? Mi pozivamo s tem vse ormoške volilce, katerim sta dobrobit ter dobro gospodarstvo mesta Ormož na srcu, vse narodnjake, katerim je na tem ležeče, da ostane slovenski značaj mesta Ormož nedotaknjen, ne dajte se zapeljati po krivih prerokih ter glasujte za listo, na kateri najdete na prvem mestu svoje stare narodne sobojevnike. Glasujte za Slovensko narodno listo ter vrzite kroglice v prvo skrinjico. — Ravno smo zvedeli, da je vstopil g. Hodžar iz Dobrove na listo naših nemškutarjev. Ker smo tega moža doslej poznali kot narodnjaka, so se morali naši nasprotniki poslužiti gotovo velike zvijače, da so ga premotili. G. Hodžar, mi

Vam že naprej prerokujemo, da ne boste srečni v tej družbi ter Vam svetujemo, da jo zapustite.

Kmetijski pouk

POŠKODBE PRI PŠENICI.

Letos je trpela pšenica več ali manj povsod vsled rje. Vsled tega bo pridelek vobče bolj pičel, pa tudi glede kakovosti manj vreden. Pridružila se je tej škodi pa še druga. Po nekaterih njivah se je pokazala dvojna obrast pšenice. Nekaj bilk zori, druge so še zelene. To znači, da se je začela pšenica kesneje še enkrat obraščati. Vzrok temu je iskati v vremenskih prilikah.

Pokazala pa se je, tu in tam še ena poškodba na pšenici, in sicer ta, da se klasje sploh ni moglo razviti, da klasje ni prišlo o pravem času na dan in da ni moglo prav izlezti iz listne nožnice.

Tej slednji škodi je vzrok žitna muha, znana tudi pod imenom strnska mušica. Ta muha polaga jajca na bilke razvijajočega se klasu. Iz jajčec zleze ličinka, ki prodre skozi list do bilke in jo začne pod klasjem nizdol razjedati. Ličinka, ki je podobna črvičku in je dolga 5 do 7 mm, izdolbe cel rov in zadržuje s tem ves razvoj klasu, tako da klas niti ne pride do cvetja, še manj pa do sadu. Posebno na taki pšenici, ki se začne v drugič obraščati, se opazuje lahko ta škoda, to pa zaradi tega, ker so kesnejše bilke ob času, ko nastopa žitna muha, še zelene in za delo ličinke bolj primerne in ugodne. Po teh ličinkah napadene bilke zasanejo v rasti in so do zadnjega zelene. Klasje ostane pa gluho.

Proti žitni muhi in njeni škodi nimamo nobenega izdatnega sredstva. Izkušnje uče, da žitna muha raje napada pšenico-gotico kakor pa osinko ali resico. Priporoča se, da žito nizko pri tleh požanjemo, da ne pride ličinka, ki raje po bilki nizdol, v zemljo in da se tam ne zabubi in na ta način ohrani. Priporoča se tudi bolj kesna setev ozimine in bolj zgodna setev jarega žita. Povsem izdatni pripomočki pa to niso.

Gospodarstvo

TRŽNI PREGLED.

ŽITO. Cene, ki jih je nedavno pričela umetno dvigati špekulacija, so zopet precej padle. Na novosadski blagovni borzi so bile 31. julija nastopne cene: pšenica 380 do 385 dinarjev, turščica 280 Din, moka «00» 600 do 610 Din, «0» 590 do 600 Din. Izven borze so cene nižje.

ŽIVINA. Cene nekoliko čvrstejše. Na zaebškem sejmu beležijo za kg žive teže: biki 14 do 15 Din, volji prvovrstni 15 Din 50 par do 16 Din, drugovrstni 11 Din 50 par do 15 Din, tretjevrstni 10 do 11 Din, teleta prvovrstna 16 Din 50 par do 17 Din 50 par, drugovrstna 14 do 16 Din, svinje nepitane 20 Din 50 par do 22 Din 50 par.

KRMA. Na mariborskem trgu se je dobilo seno po 40 do 50 Din, ržena slama po 32 Din in pšenična slama po 35 Din za 100 kg. V Zagrebu je stalo seno po 60 do 95 Din po kakovosti za 100 kg.

— Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo 31. julija v devizah: 100 avstrijskih kron za okrog 11³/₄ pare, 100 madžar-

skih kron za 11 par, 100 italijanskih lir za 362 Din 30 par do 365 Din 30 par, 1 dolar za 83 Din 50 par do 84 Din 50 par, 100 češkoslovaških kron za 247 Din 30 par do 250 Din 30 par, 100 švicarskih frankov za 1553 Din 75 par do 1563 Din 75 par.

= **Razstava konj na Ljubljanskem velesejmu.** Po soglasnem sklepu Kmetijskega oddelka Ljubljanskega velesejma se priredi na dan 24. avgusta t. l. samo razstava konj. — Razstava goveje živine se je morala na podlagi došlih prijav za letos iz raznih tehtnih vzrokov opustiti. Priglasila za razstavo konj se sprejemajo še do 5. avgusta t. l.

= **Pred slabo vinsko trgatvijo v Sloveniji.** Iz mariborske oblasti poročajo, da se zaradi neprestanega deževja peronospora strašno širi in uničuje sicer obilno obložene trte. Prizadete so zlasti Slovenske gorice, ljutomerski in haloški okraj. Slaba poročila o izgledih trgatve prihajajo tudi iz drugih delov Slovenije.

Beležke

+ **Proti «Domovini».** Zadnji težki porazi, ki so jih doživeli klerikalci v mnogih občinah, ne dajo spati raznim političnim božjim služabnikom. Sedaj zopet grmijo proti «Domovini». No, naši ljudje se smejejo temu praznemu grmenju, ker dobro vedo, da preganjajo «Domovino» le iz zavisti. Naš list se namreč vedno bolj širi, ker ni hujskaški kakor tista škofova cunj, ki je pravi strup za ljudstvo. Kolikor bolj bo duhovščina uganjala politiko v cerkvi, toliko manj bo vernikov v njej, ker je bolj pametno sedeti v miru doma, kakor pa v božjem hramu poslušati posvetno politiziranje in verske zlorabe kakega zelenega rimsko-katoliškega politika. Papež je sicer izdal strog ukaz, da se politika v cerkvi ne sme uganjati in tudi po državnem zakonu je to prepovedano. Kot odgovor na to pa delajmo, da pride «Domovina» v vsako hišo. V farovže bomo pa malo posvetili in povedali, kaj se tam godi, da bodo gospodje potem vsaj vedeli, da se o farovških skrivnostih tudi precej ve.

+ **Kako prezirajo klerikalci kmeta.** Nobena druga stranka toliko ne govori o ljubezni do kmeta kakor SLS. Mi smo že neštokrat imeli priliko pokazati, da je njena ljubezen do kmeta podobna ljubezni, ki jo ima uš do kožuha. Tudi sedanja politika dokazuje to. Štiri ministre ima SLS. v vladi, a noben kmet v tej stranki ni bil rojen za ministra. Pa bi še nič ne rekli, ako bi bili ti štirje gospodje strokovnjaki, učenjaki ali sploh nekaj posebnega, da bi lahko bili ministri. Tako pa vidimo, da je postal minister železnice profesor, ki je študiral le stare jezike, minister prosvete ni postal profesor nego duhovnik, zato pa je postal minister za kmetijstvo — vojni kurat dr. Kulovec in minister za agrarno reformo človek, o katerem je samo to znano, da ga njegovi učenci popisujejo kot strašno slabega profesorja. Ker ni bil za to, za kar se je učil, pa ajdi za ministra. Pod nosom pa se je obrisal poslanec Brodar, slavni predsednik Kmetijske zveze, katerega je SLS. pred volitvami in tudi po volitvah vodila po vsej Sloveniji kakor medveda in ga kazala bogaboječemu ljudstvu kot glavno parlamentarno moč SLS. Sedaj so pa gospodje dejali: «Brodar naj gre gnoj kidat,» a vojni kurat Kulovec je «ta pravi» za kmeljskega ministra. Tudi delavec Gostinčar ni to pot bil sposoben za ministra.

Imeti bi moral cerkveni plašč ali pa vsaj cerkovniškega, in dober bi bil za ministra, Poslanec Kremžar, ki se je toliko pehal za «krščansko» delavstvo in je nedvomno eden najbolj sposobnih klerikalnih poslancev, tudi ni mogel postati minister, ker se ni znal dovolj krepko drenjati okoli korita.

Sokolstvo

POVRATEK SOKOLSKIH ZMAGOVALCEV.

V četrtek 24. julija so se vrnili s pariške Olimpijade naši sokolski zmagovalci s svetovnim prvakom br. Štukljem v domovino. Že v Postojni so priredili Slovenci našim Sokolom prisrčen sprejem, katerega so se udeležili tudi Italijari.

V Ljubljani je sprejela sokolsko telovadno vrsto godba, številno Sokolstvo, nacionalisti in ogromna množica ljudstva. Po pozdravnih govorih na koločvoru je šla ogromna povorka po ljubljanskih ulicah, ki so se odele v zastave in zelenje. — Zvečer se je vršil v Zvezdi pozdravni večer, ki se je razvil v veličastno manifestacijo sokolske misli.

SOKOLSKA SLOVESNOST V SODRAŽICI.

Zlet ribniškega okrožja, razvitje prapora in 15letnica Sokola v Sodražici.

Ribniška dolina, ki je dala našemu narodu že toliko prosvetnih delavcev od Trubarja, Levstika, Stritarja, Kreka, očeta Škrabca in Iv. Prijatelja in ki je znana daleč naokrog po nadarjenosti in šegavosti svojega prebivalstva in po tipičnih izdelkih svoje lončarske in lesne obrti, je slavila v nedeljo svoj veliki praznik v središču «sühe robe», v prijaznem trgu Sodražica.

Ribniško okrožje župe Ljubljana I (družva Ribnica, Kočevje, Velike Lašče, Sodražica, Dolenja vas in Ložki potok) si je izbralo Sodražico za svoj letošnji zlet, da se udeleži proslave 15-letnice društvenega obstoja in razvitja sokolskega praporja. Sokolsko društvo v Sodražici spada med najstarejša društva v župi, čeprav se mora boriti s stalnimi težkočami, ki jih povzročajo v prvi vrsti neprijetne politične razmere v Ribniški dolini in v sodraški občini sami. Društvo se je ustanovilo leta 1909. v razmahu, kj so ga povzročili septembrski dogodki v Ljubljani kot odpor proti avstrijsko-nemškemu in klerikalnemu nasilstvu. Prvotno je sodraški Sokol bil odsek sokolskega društva v Ribnici, kmalu pa se je osamosvojil in se kot samostojno društvo vsestransko lepo razvil.

Sokolski prapor, ki ga je razvilo društvo v nedeljo ob priliki svoje 15letnice, je domače delo, delo ljubezni do Sokolstva in naroda. V domače platno je vezena bogata narodna ornamentika. Načrt sta naredila brata Račić iz Adlešičev in Trošt iz Ribnice, izvedle pa so ga marljive roke domačih Sokolice pod vodstvom načelnice s. Ivančeve. Vzglede vzajemnosti in samostojnosti, ki ga priporočamo v posnemanje vsem sokolskim društvom.

Sodražica, ki je bila okrašena z narodnimi zastavami in mlaji, je otvorila sokolski praznik že v soboto zvečer s podoknico, ki jo je priredil pevski odsek Sokola kumici s. Malki Fajdigovi. V nedeljo se je po deževnih dneh koncem tedna vnovič zasmajalo veselo solnce na radost in uteho požrtvovalnih sokolskih delavcev, na jezo in žalost red-

kih sokolskih nasprotnikov. Sokolska društva so prišla deloma z vlakom, deloma z vozovi in peš. Po končanih skušnjah za popoldanski nastop je priredila ljubljanska vojaška godba promenadni koncert na trgu in žela ponovna številna priznanja občinstva.

Popoldne je Sokolstvo v lepi povorki prikoračalo z župnim praporom na slavnostno okrašenj trg, kjer so bili zbrani na tribuni zastopniki sosednjih bratskih društev, župe in saveza. Starosta sodraškega Sokola br. J. Oberstar, ki vodi društvo že od njegovega početka, je pozdravil Sokolstvo in njemu naklonjeno občinstvo, podal kratek pregled Sokola v Sodražici, se spomnil tekom let umrlih članov in se zahvalil vsem onim požrtvovalnim članom, ki so s svojo pomočjo omogočili obstoj in razvoj. Razložil je pomen sokolskega prapora in naprosil kumico, da ga razvije. Z besedami «Sokolstvu v ponos, domovini v korist!» je pripela kumica na novi prapor lep svileni trak in zabila žrebelj v njegov drog. Vrstili so se nato predstavniki drugih društev, ki so zabili tudi vsak po en spominski žrebelj. Posebno dragocen dar je zlat žrebelj, ki ga je poklonilo društvu ribniško društvo, iz čigar okrilja je sodraški Sokol izšel. — Navdušeni nagovor br. drja. Schiffrerja, ki je govoril v imenu ribniškega Sokola, je vzbudil splošno pritrdjevanje in navdušenje. Med burnimi vzkliki radosti in oduševljenja je nato nova sokolska zastava ponosno zaplapolala v rokah kumice. Starosta jo je izročil praporščaku br. Ivancu, ki jo je sprejel s prisego, da jo bo varoval in branil do zadnjega diha. Po prisegi članstva, naraščaja in dece je pozdravil zastopnik saveza br. Marolt vse navzoče v imenu saveznega starešinstva in čestital domačemu društvu k 15letnici in razvitju prapora. V lepem govoru je razložil pomen sokolskega dela za državno in narodno edinstvo ter zlasti podrobnega dela med ljudstvom v smeri jugoslovanske orientacije. Državna himna, ki jo je zaigrala vojaška godba, je zaključila lepo slavje.

Razvrstila se je nato zopet povorka, v kateri je korakalo nad 300 članov velike sokolske družine, in odšla med iskrenimi pozdravi prebivalstva na telovadišče, vzorno prirejeno na vrtu br. Fajdige, kjer jo je pričakovala ogromna množica občinstva. Točno ob 4. se je začela javna telovadba, pri kateri so nastopili vsi oddelki, skupno 250 oseb. Nepozaben bo ostal vsem gledalcem zlasti nastop dece, nastopilo je hkrati za tukajšnje razmere izredno veliko število 114 dečkov in deklic.

Pa tudi vse ostale nastope je občinstvo spremljalo z velikim in hvaležnim priznanjem.

Po telovadbi je čakalo vso moško in žensko deco veselo presenečenje, ko jo je prijubljani nadučitelj Vrbič pogostil s strdjo in kruhom. Hvaležni odsev nedolžnih otrok bo požrtvovalnemu prijatelju sokolske mladine najlepše plačilo. Na telovadišču in okrog njega pa se je razvila živahna, neprisiljena zabava, ki je potekla v najlepši harmoniji.

Moralni in gmotni uspeh je bil popoln, točna izvršitev obsežnega sporeda slavnosti vsega priznanja vredna, oboje pa zopet jasen dokaz, kaj zmore disciplinirana sokolska volja.

Vsa slavnost je potekla brez najmanjšega izgreda. Prireditve, zlasti javne telovadbe, se je udeležilo tudi lepo število prebivalstva iz tabora, ki ni naš. Pokazalo pa je, da ima v sebi pravo jugoslovensko srce, ki še ni za-

strupljeno po besnem hujiskanju klerikalnega časopisja in onih redkih zasleplencev med nami. Koliko lepše in prijetnejše bi bilo v naši divni domovini, ako bi bilo povsod tako.

USPELA SOKOLSKA PRIREDITEV V SREDIŠČU.

Sokolsko društvo v Središču ob Dravi je priredilo v nedeljo 13. julija nastop svojega članstva, združen z veliko ljudsko tombolo. Vse točke javnega nastopa so bile dobre; nastopilo je pod vodstvom podnačelnika brata Alojzija Horvata 20 članov z zagrebškimi prostimi vajami, potem 12 članic pod vodstvom sestre Anice Ivanušove istotako z zagrebškimi prostimi vajami. Člani in članice so želi za svoje lepo izvajane vežbe viharno priznanje. Zelo so ugajale proste vaje s sabljami in skupine obrtniškega naraščaja, ki ga je vodil brat Fric Panič; tudi pestra slika vaj z obroči, ki so jih izvajale gojenke, nam je zelo ugajala. Največ odobravanja pa je žela telovadba na orodju, posebno pa še vzorna vrsta; pokazala je, da ima središki Sokol telovadce, s katerimi se lahko postavlja. Vzorna vrsta, sestojeca iz bratov: Veselka, Bratuša, Kosija in Pintariča, ki jo je vodil br. Žerjav, pa naj bo mladšim telovadcem za vzgled volje in energije. Razveseljivo število moške in ženske dece — skupaj 58 — nam priča, da razpolaga središki Sokol z močnim naraščajem in njihove vaje, uvežbane od br. Milana Megle, utrajajo upanje, da so naši naraščajniki na potu do pravih, resnih Sokolov.

Tombola, ki se je vršila po telovadbi, je prinesla društvu 28.000 Din dobička; s tem pa je odplačan šele en del ogromnih stroškov zgradbe našega Sokolskega doma. Za tombolo je trajala veselica pozno v noč ob izbornem razpoloženju ljudstva. Zapel je zopet naš pevski zbor, v dvorani pa so svirali sokolski tamburaši pod vodstvom br. Andreja Marčeca, ki je skrbel, da so tudi plesa željni prišli na svoj račun. Na telovadišču pa je razveseljivala goste sokolska godba, ki jo vodi naš poštvovalni br. Kocjan.

Obisk te sokolske prireditve je bil prekrasen, vreme je pripomoglo svoje. Opazili smo tokrat, da so se udeležili prireditve tudi možje, ki so veljali za naše politične in sokolske nasprotnike — celo dva duhovna gospoda iz sosednje fاره. Redka slika: duhovni gospodje v družbi Sokolov. Vsa čast takim duhovnikom, ki ne poznajo zagrizenosti. To najbolj dokazuje, kako prazna je klerikalna agitacija, da so Sokoli brezverci. Ljudstvo na ta način najlepše pričanja izpregledovati. In naši ljudje tudi že dobro razlikujejo ljulko od pšenice. Prišel bo čas, ko bo slednji poštenjak, ki gleda s svojimi očmi in misli s svojimi možgani, zapustil vrsto onih, ki zlorabljajo vero in cerkev, sejejo razdor, prepir in sovraštvo, ter se pridružijo onim, ki se zbirajo pod zastavo velike sokolske misli, po tisto zastavo, na kateri je z zlatimi črkami zapisano: v bratstvu, ljubezni in slogi — za narod in državo! Ni je sile, ki bi bila v stanu, da ustavi naš mogočni polet.

Središkemu Sokolu pa kličemo: Na nadaljnjo, podvojeno delo za veliko sokolsko idejo.

—S—

POZOR!

POZOR!

V nedeljo 3. avgusta se vrši na Ježici »Pri ruskem carju« krožni zlet članov in članic sokolskega okrožja Ljubljana I, združen z veliko narodno veselico.

Odhod Sokolstva in gostov z godbo na čelu je ob 2. uri popoldne izpred Mestnega doma v Ljubljani. Vožnja po železnici je polovična s saveznimi legitimacijami. Obiščite marljivega Sokola na Ježici!

Okrožni zlet posavskega okrožja zagrebačke župe pri Sv. Križu pri Kostanjevici je pred durmi. Ker niso še vsa društva vrnila prijavnih pol, jih tem potom ponovno prosimo, da to nemudoma store. Apeliramo pri tej priliki na cenjeno občinstvo kakor tudi na vsa sosednja kulturna društva, da nas polnoštevilno obiščejo. Od Sv. Križa ni še nihče odnesel slabih spominov, upamo, da jih tudi sedaj ne bo. Oddaljenejšim gostom bomo preskrbeli cenen prevoz s kolodvora Videm-Krško ali Brežice. Javite takoj število udeležencev in čas prihoda. Zdravo!

Telovadno društvo Sokol v Semiču priredi skupno z belokranjskimi braškimi društvi dne 7. septembra veliko vrtno veselico, spojeno z javno telovadbo. Prosijo se vsa napredna društva, da omenjeni dan ne prirejajo večjih prireditev. Dne 8. septembra na Mali Šmaren se priredi pešizlet skupno z ostalimi zletniki na Smuk in Radoho, da si ogledajo tamošnja tovarno itd. Torej 7. in 8. septembra vsi v Semič. Vožnja polovična. Zdravo!

Delavski glasnik

OBČNI ZBOR SSDU V LAškEM.

V petek 25. julija se je vršil v gostilniških prostorih g. Kaciča v Laškem občni zbor SSDU ob veliki udeležbi novovstopivših članov. Zveza kulturnih društev je poslala iz Ljubljane delegata g. Kolarja, ki je referiral o socijalnem gibanju delavstva, o delavskih organizacijah, o državnem zakonu o zaščiti delavstva in o bolniškem zavarovanju. Navzoči so sledili predavanju z velikim zanimanjem. Nato je bil soglasno izvoljen nastopni novi odbor: Predsednik Cajhen Vladimir, podpredsednik Koritnik Ivan, tajnik Feruci Hubert, blagajnik Siljan Jože; odbornika: Novak Ivan in Lapornik Ivan; namestnika: Škabelj Ivan in Budja Franjo; za preglednika sta bila izvoljena Tratnik Jože in Dežan Jože. Po izčrpanem dnevnem redu je bil občni zbor zaključen.

Naše napredno delavstvo vedno bolj uvideva potrebo po svoji lastni strokovni organizaciji, kjer naj se gospodarsko in kulturno izobražuje in jača svoje sile. Pred dvema mesecema je bila ustanovljena SSDU v Hudi jami, ki ob težkih prilikah, kakršne srečavajo vsako novo organizacijo, polagoma premaguje začetniške težkoče. Tovariš Wojtkowski, ki je tudi v Hudi jami oživil organizacijo, je krepko podpiral pripravljalni odbor v Laškem, da je tudi ta pričel končno z resnim in smotrnim organizacijskim delom med domačim delavstvom.

Novi organizaciji želimo veliko uspeha in pozivljemo vse tovariše, ki niso organizirani, da se čimprej prijavijo pri svojih zastopnikih. Članarina je zelo majhna; mesečno znaša 4 Din, pristopnina za vpis v organizacijo pa 2 Din. Za to majhno članarino dobiva vsak član strokovni list »Domovino« brezplačno.

Člani naj se obračajo v vseh zadevah na svoj odbor, ki bo v vseh važnejših zadevah obveščal centralo v Ljubljani in vedno kar najbolj skrbel, da podpira in doseže vse upravičene zahteve članstva.

TRBOVELISKIM RUDARJEM.

24. julija.

Gospod urednik! Oprostite mi morate, da Vas motim s tem dopisom. Nagnal me je k pisanju oglas, ki ga naslavljajo neki klerokomunisti na bedne moje rojake, trboveljske rudarje. Ne vem, če je še kje na svetu tak kraj in taki ljudje, da bi se dali tako naivno, begati in voditi od vsakojakih brezvestnih pritepencev. Od prevrata do danes so jim prizadejali razni Furlani, Koreni itd. tisočkrat več škode kot pa tako osovraženi kapital. Čital sem v Korenovem, po sili mi vrinjenem »Slovenskem domu« pod »Aretacije v Trbov-ljäh«, da so pri njegovi hišni preiskavi našli komunistično legitimacijo. To se mi ne zdi prav nič čudno, saj je naravno, da mora imeti za primer potrebe drugega potovanja v Moskvo neko legitimacijo. Čudno pa je, da ta bivši »Deutscher aus Gross-Pireschitz« žuga z neko maso, ki baje stoji za njim, rodoljubom in možem, katerih imena izgovarjati niso vredna njegova usta.

Torej tako daleč ste prišli, dragi mi rojaki rudarji, da vas izrablja tako politično-analfabetska šahovska figura in vas pošilja v nesrečo ter bedo! Človek, ki napada in grdi svoje dobrotnike in njihove potomce, ne more biti dosti vreden. Poznamo ga dobro, tisti revež, kateremu so nekdanj blagopokojni g. Kramer in drugi takrat v občini sodelujoči možje rešili obitelj gladu; prav tisti danes široko odpira svoja usta in grdi svoje dobrotnike v listu, dostojnem njegove pisave, razuma in značaja. Pravi, da so mu uvodni članki v naprednih listih plitki; sigurno, ker ne razume drugih izrazov kot klofuta, driska itd. Žalostna nam majka, če bi prišel tak list, kot je »Slovenski dom«, med svet, zgubili bi še zadnjo trohico ugleda.

Gospod Miha, ali vas ni nič strah onih revežev, zaprtih danes v celjskih zaporih, ki so svoj čas nasedli vašemu lažnivemu blebetanju in obetanju komunističnega raja? Ali vas ne grize vest, ko vidite žene in otroke svojih žrtev, ki so znali do zadnjega braniti svoje politično prepričanje, medtem ko ste vi zbežali kot cigan s fronte in se ponudili za Judežev groše pri nasprotni stranki?

Dragi mi rojaki rudarji, pomislimo 20 do 30 let nazaj. Za vse, kar se je dobrega storilo rudarstvu in delavstvu sploh, se imamo zahvaliti možem, ki so izšli iz naših vrst. Danes smo v političnem mišljenju zelo needinj, toda ako vprašamo vsakega starejšega rudarja, bodisi te ali one današnje stranke, vsak vam bo potrdil, da je izposloval n. pr. en Čobal več za delavstvo kakor vsa klerokomunistična truma skupaj. Zakaj bi si tudi danes ne piskali moža iz svojih vrst, ki bo znal zastopati naše težnje? Žalostnih izkušenj imamo več kot dovolj, kam nas dovedejo taki prilizuni in hinavci, ki se bogve odkod priklatijo žret naše žulje. Kaj se briga tak izrod, ako upropasti nekaj tisoč nedolžnih delavcev, glavno mu je, da je on sit in da zadovolji svojim parasitskim željam. Dobro in povsem na mestu bi bilo, da bi vse taki kameleonci pošteno nažgali, kakor oni sami obetajo poštenim domačinom. Pomilovati je samo Jožeta, da se druži z izvržki človeške družbe, ker ga poznamo že dolgo let kot pošteno mislečega idealista in vemo, da je njegov beg iz naprednih vrst zakrivilo največ »to nesrečno srce«. O, da še živi korenika Počivavšek, ne bi bilo ne Gvidona ne Jožeta najti med člani te sumljivo pisane družbe! Pa srečno in nasvidenje!

Vaš rojak v tujini — rudar.

Tedenske novosti

* Današnja številka «Domovine» je izšla en dan kasneje, ker v sredo popoldne tiskarna ni delala.

* Kralj zopet na Bledu. V četrtek dopoldne je dospel Nj. Vel. kralj Aleksander zopet na Bled.

* Dr. Josip Lavrenčič †. V Ljubljani je po kratki bolezni umrl odvetnik dr. Josip Lavrenčič, star šele 40 let. Pokojnik je bil odličen narodni delavec, naprednjak in demokrat. Bil je svak dr. Gregorja Žerjave. Blagemu, splošno ljubljenu pokojniku bodi ohranjen prijazen spomin. Njegovim svojcem iskreno sožalje.

* Jugoslovanski železničarji na Poljskem. Naši železničarji — 250 po številu — ki so priredili izlet na Poljsko, so bili pristrčno sprejeti v vseh mestih, kamor so prišli.

* Spominska plošča za padle vojake. Kakor nedavno občina Selca nad Škofjo Loko tako bodo tudi Kroparji poslavili spominsko ploščo svojim v svetovni vojni padlim rojakom. Lepa bakrena plošča s 25 imeni se bo odkrila v drugi polovici meseca avgusta. Plošča dobi marmornat okvir s strešico.

* Žrtve denuncijantov na svobodi. Prošli četrtek so bili iz zaporov celjskega okrožnega sodišča izpuščeni Orjunaši, 9 po številu, ki so bili zaradi brezvestnih klerikalnih in komunističnih denuncijacij osumljeni povzročiti izpadov dne 1. junija v Trbovljah. Sodna preiskava je bila zelo dolga in natančna ter je dognala, da so bili vsi osumljenci po krivem ovadeni in da se more poedinim očitati le to, da so nosili orožje brez orožnega lista. Radi vseh drugih vzrokov pa je bila preiskava ustavljena, ker se je dognalo, da za obtožbo ni povoda.

* Nova izdaja poštne znamke. V promet so prišle nastopne nove znamke, izdelane v Londonu: po 20 par v črni barvi, po 50 par v svetlorjavi barvi, po 1 Din v rdeči barvi, po 2 Din v zeleni barvi, po 3 Din v modri barvi, po 5 Din v temnobakreni barvi, po 10 Din v vijoličasti barvi, po 15 Din v svetlozeleni barvi, po 20 Din v pomarančasti barvi in po 30 Din v temnozeleni barvi. Znamke ameriške izdaje ostanejo v prometu, dokler zaloga ne poide.

* Dijaki iz Južne Srbije v Ljubljani. V Ljubljano je prispela te dni večja skupina gimnazijcev iz Velesa v južni Srbiji. V Ljubljani so si dijaki ogledali zanimivosti mesta. Vsi so bili navdušeni nad gostoljubnim sprejemom in nad krasotami Slovenije. Iz Ljubljane so se dijaki odpeljali na Bled in odtod nazaj v svojo ožjo domovino.

* Vojaški manevri. Vojaške čete v področju IV. armade bodo imele meseca septembra letos prvič po prevratu velike manevre. V času od 1. do 10. septembra se bodo vršili garnizijski, od 10. do 20. divizijski in od 20. do 30. septembra pa armijski manevri. — Za armijske manevre je določeno ozemlje med Varaždinom in Belovarom.

* Razstava čebelarских proizvodov na Tolminskem. Dne 17. avgusta se bo otvorila v Tolminu na Gorjskem razstava čebelarских proizvodov. Čebelarji bodo razstavili med, voske, razne vrste panjev, čebelarško orodje in sploh vse, kar spada v čebelarško stroko.

* Novice iz Amerike. V Clevelandu je umrl v starosti 40 let rojak Franc Leskovec, doma iz Dolnjega Jezera pri Cerknici. V Ameriki zapušča ženo, dva sina in enega brata, v domovini pa mater, brate in sestre. — Istotam je preminil 30letni Jakob Novak,

rodom od Sv. Trojice pri Mokronogu. Zapušča soprogo in brata ter v domovini dve sestri. — V Little Fallsu je umrl na jetiki Logar, star 37 let, rodom iz Rovt na Notranjskem. V Ameriki zapušča ženo, sina in dve hčerki. — V Henrietti je vzela jetika 19letnega Franca Močnika. — Samomor je izvršil iz neznanega vzroka v Rockwoodu rojak Janez Zakrajšek, star 23 let, rodom iz Škrabč pri Cerknici. V Ameriki zapušča brata in svakinjo, v domovini pa mater in enega brata. — V Chicagu je umrla 19letna Roza Zupanova. — V Shoboyganu je umrla staršem Jožetu in Mariji Metelko 10letna hčerka Jožefa, ki jo je povozil avtomobil. — Pri Section 30 se je smrtno ponesrečil mlad fant Jernej Levstik. V družbi z rojakom Josipom Merharjem in J. Kerncem se je peljal ponoči z avtomobilom, ki je po nesreči tresčil v drug avtomobil. Njegov avtomobil se je prevrnil in do smrti zmečkal Levstika. Merharju je pri tem zlomilo nekaj reber, Kerncu pa roko. Pokojni Levstik je bil rodom iz Sodražice. — V Pueblo je po dolgi in mučni bolezni izdihnil prvi tamkajšnji slovenski naseljenec, trgovec Martin Geršič, star 56 let, rodom iz Sahorja v Beli Krajini. — Poročila sta se v Wick Hawenu loe Šnodič in Marija Kral ter J. Trontel iz Puela in Turkova iz Denvera.

* Psovke. «Kmetijski list» tudi ne more živeti brez psovovanja, samo da je njegovo grizenje bolj žalstavo. On namreč piše o demokratarnih in demokratskih škricih ter jih postavlja v svoje žalstave vice. Zanimivo je le to, da je privlekel zastarele in porabljenе psovke o škricih iz muzeja brez vsakega povoda sam oberškric, to je namreč tak škric, ki ni nič kmečkih staršev sin. Kajti tudi pri «Kmetijskem listu» pišejo škrici in škrici fantazirajo o stanovskih strankah in hočejo kmečko ljudstvo brez potrebe nahujskati na druge stanovce. Toda kmet je danes pametnejši kakor samostojni škric in tudi poštetnejši, ker ve, da vlada poštetnost le v tak stranki, ki priznava potrebo vseh stanov in ki zahteva pravično razmerje med vsemi stanovci. To pa je demokratska stranka, pa naj jo samostojni oberškric še tako psuje za škricarsko.

* Klerikalni napad na Sokola. Izpod Smarne gore nam pišejo, da so tam v neki gostilni klerikaici napadli mirnega gosta zato, ker je imel sokolski znak Vrgli so ga na tla in neki D. ga je začel obdelovati s čevlji ter ga težko poškodeval. Vmes so padale tudi ostudne psovke pijanih klerikalcev na Sokola in Orjuno. Lepa «katoliška» vzgoja in še lepši uspeh svete vojske!

* Velika železniška nesreča na kočevski progi. V četrtek popoldne se je na progi Kočevje-Grosuplje med postajama Čušperk in Predole zgodila velika nesreča. Tovorni vlak, težko natovorjen, je na strmim ovinku nad Račno skočil s tira in je več vagonov padlo čez škarpo v globino. Iz razvalin so potegnili mrtvega zavirača Ivana Repenška. Drugih človeških žrtev ni bilo.

* Požar uničil mesto. Mesto Strumica ob srbsko-bolgarski meji je zadel te dni požar, ki je uničil eno četrtno hiš.

* Živ pokopan. V okolici Novega Sada se je pripetila te dni težka nesreča. Posesnik Isler je bil zaposlen pri kopenju temelja za svojo novo hišo. Nenadoma pa se je udrla zemlja ter Islerja živega pokopala. Pomoč je prišla prepozno. Ko so ga odkopali, je bil Isler že mrtev.

* Kobilice pustošijo skopljansko okolico. V okolici Skoplja so se pojavile velike množine koblic, ki so povzročile veliko škodo, ki se bo uradno ocenila ter se bo ukrenilo vse potrebno glede podpore in glede tega, da se odvrne velika nadloga za tamošnje kmetijstvo.

* Silen vihar v Laškem in okolici. Pišejo nam: V sredo 23. julija je divjal po Laškem in okolici silen vihar, ki je napravil precej škode. Odkrival je strehe, podiral dimnike ter lomil drevje po občinskem in kopalniškem parku. Osobito je trpelo tudi sadno drevje.

* Samomor na gostilniškem vrtu. V Simoničevem gostilniškem vrtu v Teznu pri Mariboru so našli te dni obešenega železniškega delavca Ivana Pakliča. Pokojnik je bil alkoholist ter je živel s svojo rodbino v veliki revščini. Zapušča vdovo in štiri nepreskrbljene otroke.

* Drzen roparski napad se je izvršil na cesti blizu Litije. Neznani možki je udaril posestnika Jerneja Štruklja, ki se je vračal s sejma v Šmarju, s kolom po glavi. Ko se je napadenec zgrudil in obležal nezavesten, mu je ropar vzel denar. Ranjenca so pripeljali v ljubljansko bolnico.

* Kot morilec umorjene 60letne vdove Neže Turkove v Jelšovniku pri Črnomlju se zasleduje 1871. leta rojeni berač Franc Poje iz Trave pri Kočevju.

* Dva velika vloma na deželi. Po različnih krajih na deželi so vlomi v zadnjem času vedno pogostejši. Pred nekaj dnevi sta dva mlada potepuha udrila v hišo posestnika Iv. Krepeka na Slemenju pri Sv. Križu in mu odnesla več različnih dragocenosti, orožja, gotovine, obleke in srebrnega denarja v vrednosti 10.000 dinarjev. S plenom sta pobegnili v Avstrijo. V Jurjevskem vrhu pa se je neki nepoznani tal splazil v stanovanje posestnika Jurija Čučka in si prilastil lisnico z 11.000 dinarji. Pobral je tudi samokres, nekaj slanine in pšenične moke. Skupna škoda znaša 12.490 dinarjev.

Iz raznih krajev

* V Spodnji Šiški je umrla v 63. letu starosti posestnica ga. Marija Stopar. Blag ji spomin!

* V Adlešičih je izvoljen za župana gospod Jure Rožman, veleposestnik v Purgi.

* V Kapeli je padel pri božjastnem napadu posestnik Blažević na usta in se zažgal. N. v m. p.!

* Na Poluh pri Celju je pričelo goreti v vili industrija Avgušтина. Ogenj so pogasili, ne da bi napravil kakšno večjo škodo. Avgušтин je osumljen, da je zažgal sam, da bi dobil visoko zavarovalnico.

* V Središču ob Dravi sta bila aretirana pobegla kaznjenca Ivan Stankovič in Anton Markovič, ki sta bila radi rova obsojena na 15 let ječe. Pobegnili sta iz kaznilnice v Lepoglavi na Hrvaškem.

* Pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju se neznani lopovi vlomili v trgovino trgovca Lešnika ter mu odnesli blaga v vrednosti nad 40.000 Din.

* V Črešnjevcu pri Slovenski Bistrici je preminila gospa Ljudmila Kregan, mati učiteljice gdčne. Milice. Blag ji spomin!

* Pri Sv. Arehu na Pohorju je prišlo ob priliki cerkvenega godovanja med fanti do pretepa. Težje ranjen je bil med drugimi tudi Ignac Šulc, uradnik iz Maribora.

Za smeh in kratek čas

Zalost.

Stricu Petru je umrla žena. Tri dni je jokal, končno pa se je le potolažil.

Ni minulo mesec dni, pa mu pogine krava. Zdaj je stric Peter jokal cel teden in se še ni dal potolažiti. Pa ga vpraša sosed Pavel: «Kako je to mogoče, Peter, za ženo si jokal tri dni, pa si se utolažil, za kravo se pa kar ne nehaš solziti?»

«Oj, ne morem Ti dopovedati!» odvrne stric Peter. «Odkar sem vdovec, so mi ponudili že devet nevest. Nove krave mi ni pa še nihče ponudil.»

Skrivnost.

Žena: «Naš sosed je občudovanja vreden človek. Imenitno se oblači, kadi najboljšo smetke ter poseda po gostilnah. Kaj praviš, kako mu to nese brez dela?»

Mož: «Vrag vedi! Ako bi jaz to vedel, bi ravno tako delal.»

Izgovor.

Natakar: «Počakajte, niste še plačali!»

Potepuh: «Kaj? Pa me preiščite!»

Natakar (ko mu je obrnil žepe): «Ničesar nimate!»

Potepuh: «No, vidite! Ako bi ne bil plačal, bi moral imeti denar vendar še v žepu...»

V svrhu varnosti.

Gospa: «Vi se drznete razširjati po okoličji, da smo mi navadni reveži, ki pogostoma nimamo denarja za najnujnejše potrebe?»

Dekla: «Ne zamerite, milostljiva! Dan na dan poročajo časopisi o vlomih in tatvinah, pa sem si mislila: boljše je biti na glasu kot siromak, kakor pa sloveti kot bogatin.»

Od slej se

razlikuje izvrstni, iz davna preizkušeni »Pravi :FRANCKOV : kavni pridatek« od ponarejenih proizvodov tudi že na zunanji po novi, rjavomodro-beli etiketi. — Na tej se posebno iztičejo karakteristični znaki razlikovanja, ki so: im. »Franck« in »kavni mlinček«.

»Pravi :FRANCK : z mlinčkom« zahvaljuje svojo splošno priljubljenost izvrstnemu aromu in prijetnemu okusu ter svoji izdatnosti in tečnosti.

Merkantilna banka

naznanja, da

otvori
dne 4. avgusta t. l.

podružnico v Ribnici

katera se bo bavila z
vsemi bančnimi posli.

51

Upravni svet Delniške tiskarne, a. d. v Ljubljani,
sporoča tužno vest o nenadni smrti svojega predsednika,
gospoda

dr. Josipa Lavrenčiča

odvetnika v Ljubljani.

Pogreb se je vršil v sredo dne 30. t. m. ob 5. uri
popoldne iz sanatorija „Leonišča“ ob Zaloški cesti na
pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 29. julija 1924.

Lepota? Svežost mladosti? Priljubljena vnanjost? Vse to si lahko ohranite in za-
branite prerano ostarelost samo, če racio-
nelno negujete svoj obraz, svoje telo, svoje
lase in svoje zobe. Izrednega učinkovanja
so že čez 25 let priljubljeni Elza-preparati za
negovanje lepote, kakor: Elza-obrazna in
kožo obvarujoča pomada, 2 lončka z zavoj-
nino in poštino vred 25 dinarjev, Elza-po-
mada za rast las, 2 lončka z zavojnino in

poštino vred 40 dinarjev, z 10%nim dopla-
čilom, in drugi Elza preparati, kakor Elza-
cvet za lase, Elza-voda za usta, Elza-kolon-

ska voda itd. Vse navedeno razpošilja: Le-
karnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elza-
trg št. 360, Hrvatsko. (e)

ILIRSKA POSOJILNICA

LJUBLJANA, Kralja Petra trg št. 8 I,
sprejema hranilne vloge po 8 %.
Večje in stalne vloge do 12 %.

Kdor rad čita povesti, naj naroči
splošno priljubljene

romane «Jutra».

Do sedaj so izšli sledeči:

FEREAL CUENDAS:

Veliki inkvizitor.

Zgodovinski roman iz dobe španske inkvizicije.
Cena Din 30.—, po pošti Din 2.— več.

HARRY SHEFF:

Hči papeža.

Zgodovinski roman, ki popisuje krvoločnost
in nenravno življenje papeža Aleksandra VI,
njegovega sina Cezarja in hčerke Lukrecije
Borgije.

Broširano Din 30.—, vezano Din 36.—, po
pošti Din 2.— več.

CLAUDE FARRERE:

Gusarji.

Zgodovinski roman iz življenja morskih ro-
parjev v XVII. stoletju.

Cena Din 20.—, po pošti Din 1.50 več.

FR. HELLER:

Blagajna velikega vojvode.

Roman.

Cena Din 15.—, po pošti Din 1.50 več.

FR. HELLER:

Prigode gospoda Collina.

Saljiv detektivski roman iz velikega sveta.
Cena Din 10.—, po pošti Din 1.50 več.

Knjige se naročajo pri upravništvu

«Jutra»

v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Veliki in znameniti „Jutrov“ roman

LUCIFER

ki je vzbujal splošno senzacijo in ga je vsak
dan čitalo z velikansko nestrpnostjo okoli sto-
tisoč bralcev

je pravkar izšel v posebni knjigi in
lepi opremi.

Broš. velja Din 45, po pošti 2 Din več.

Naroča se v upravi „Jutra“ ali pri Tiskovni
zadrugi v Ljubljani.

Prava sredstva lepote, katera drže, kar obečajo!

Že 23 let v vseh deželah preizkušena, hvaljena in priljubljena so prava Elza-sredstva lekarnarja Fellerja,
ki pospešujejo lepoto.

ELZA-OBRAZNA POMADA, zanesljivo varstvo proti solčnim pegam, solčni opeklini,
lisam, hrpavi koži, odstranja zajedavce, ogree, nabore in
druge vsakovrstne kožne nečistosti. 2 velika porcelanasta lončka z zavojnino in poštino vred 25 Din.

Elza-lilijino mlečno milo, najmilejše in najfinejše milo lepote! Ideal vseh mil! Popol-
noma neškodljivo, se jako dobro peni in je milega finega duha.
4 veliki kosi z zavojnino in poštino vred 40 Din.

Elza-pomada za rast las krepí kožo na glavi, zabranjuje iz-
padanje, lomljenje in cepljenje las,
odstranja prhot, prerano osivelostjo itd. 2 velika porcelanasta lončka z zavojnino
in poštino vred 25 Din. — En poizkus zadostuje, da tudi vi poročate:

TO JE ONO PRAVO!

Iščite v vseh poslovnih samo prave ELZA-PREPARETE lekarnarja Fellerja.

RAZLIČNO: Liližno mleko 10 Din; brkomaz 4 Din; najfinejši Hega-puder dr. Klugerja v velikih ori-
ginalnih škatlah 25 Din; najfinejši zobni prašek „Hega“ v patentnih dosah 15 Din; puder za dame v vreči-
kah 4 Din; zobni prašek v škatlah 4 Din, v vrečkah po 3 Din; sachet (dišava) za perilo 4 Din; šampon za
lase 2.50 Din; rumenilo za obraz, 12 pismov 20 Din; najfinejši parfemi od 20 Din navzgor; cvet za lase
25 Din; Elza-katranovo milo 6 Din. Pri razpošiljanju različnih predmetov se zaračunavata zavojnina in
poština posebej.

K tem cenam se priračunava še 10%no doplačilo. Naročilna pisma naj se naslavlja tako:

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA DONJA, Elza-trg šte. 360, Hrvatsko.

Miklošičeva c. 13

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani

prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

audijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preiz-
kušene modele strešnikov, z eno ali dvema zarezama, kakor
tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!

Popolnoma varno naložite denar v

LJUBLJANSKO POSOJILNICO

R. Z.
Z O. Z.

ki posluje v novopreurejenih prostorih

Mestni trg šte. 6 — V LJUBLJANI — Mestni trg šte. 6

Hranilne vloge in vloge na tekoči račun obrestuje po 8 % do 10 % ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje
vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi više po dogovoru.

!!! Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter !!!
proti poroštvu. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema cesije in inkaso faktur. !!!